

Vitendo vya Roho Takatifu

Mwanzo

Eci kitabu-ci cilunga hadisi ya wafulati wa Insa, mwanzo wa wakati waludire kuka mbinguni. Julu ya Roho Ntakatifu, wanafunzi wakidiri kwereza Habari Ngema mwanzo wa Yerusalemu mpaka Yudeya, Samariya na piya ulumwengu. Pakwanza, Peduru akiwerezanga Injili Mayahudi. Ikisa wanu sawari Mayahudi wakisakula kunfulata Insa, na Paulu akiwerezanga Injili ewo julu ya safari nyingi zawenye inti baidi-baidi.

Kitabu ca “Vitendo” cukolota namuna mawalii vyawokise mbere kazi ya Insa Almasihi. Cilunga na vitabu vyengine vya Injili. Kitabu ca “Vitendo” candikiwa na Luka, na kandika novyo hadisi kuhusu mainsha a Insa. Candikiwa kiyasi myaka 62 mpaka 64 bandi ya Almasihi.

Tamaa ya kuja Roho Takatifu

¹ Mwenye Teyofilu, kwa kitabu cangu cakwanza canandike kuhusu Insa piya vyaanzire kutenda na kufunda,

² mpaka suku yaakweziwe mbinguni bandi ya kuwamuru mawalii wake wawatondore, julu ya Roho Takatifu.

³ Bandi ya tabu zake, Insa ákirolotanga mbere yawo, julu ya kutenda vinu vingi vyawenye vyakuwakikisha kuwa iye kawa hai. Kawalawirira muda wa suku arubaini,

na akisowera nawo kuhusu ufalume wa Mwenyezimungu.

⁴ Paajumane nawo, kawalaizira javi: “Musilawe Yerusalemu, murindire tamaa ya Baba yamunisikire omi.

⁵ Kwa kuwa kweli Yahaya koza* na maji, fala umwe suku karibu mukuja koziwa na Roho Takatifu†.”

⁶ Sambu, ewo pawajumulane, wanza kundairi, wakamba: “Mwenye, nowo wakati-wo ndi pausaka kuludisiriwa ufalume Iziraeli?”

⁷ Iye akiwajibu: “Visukuyerini kwijiwa suku wala wakati waaturire Baba nkati ya mamulaka ake mwanjewe.

⁸ Fala paasaka kukwingirani Roho Takatifu, mupewa uwezo na mukuwa mashahidi wangu, mwanzo wa Yerusalemu na Yudeya piya pamoja na Samariya na mpaka kaisirize duniya.”

⁹ Pesire kwamba javire, akikweziwa wakinang'aniza javi, na wingu rikinfinika.

¹⁰ Pawakinang'aniza julu rungu-rungu novire wakimmona iye akikweziwa, mpunde noure walawirira wanu wawiri na mavazi melupa vú,

¹¹ wakiwadairi: “Umwe, wanu waGalileya, mbana munang'aniza julu rungu-rungu? Noyu Insa wamumonire akikweziwa mbere yenu akuka binguni, iye aludi kamba vyamummwene akuka binguni novyo.”

¹² Ikisa wanafunzi ware wakilawa pamwango pare, wakiludira Yerusalemu. Mwango-wo uki-

---

* **1:5** Wakati-wo wakoza kwa munu kutiwira mmaji. † **1:5** “Koziwa” mana ake ndi kwijaziwa nfululu Roho Takatifu kati ya mainsha.

tiwa Mizaituni, uwa karibu na Yerusalemu, kitambo ca kilometuru moja.

¹³ Pawafikire Yerusalemu kure, wakikwera mpaka julu pansana nyumba yawarindire: Peduru, Yahaya, Yakobu, Andere, Filipi, Tamimu, Bartolomeu, Matwaya, Yakobu mwana wa Alufeu, Ansumani Zeloti‡ pamoja na Yuda mwana wa Yakobu§.

¹⁴ Piya ware wákijumananga wakitenda duwa pamoja na wanawaka, Mariyamu mamaye Insa, na wanduze Insa.

Munu mwengine atondoriwa awe walii

¹⁵ Nozire suku zire, Peduru akimira kati ya wenzuwe ware, jumula ya wanu wákiwa kiyasi ca miya na shirini,

¹⁶ akisema: “Jamaa zangu, ajuzi atimiziwe Mandiko vyaâsowera Roho Takatifu mbere julu ya Daudi kuhusu Yuda, noyu awalongoze wanadamu wanfunge Insa.

¹⁷ Yuda ákiwa nkati ya kipinga cetu, ákipata fungu ra eyi kazi-yi.”

¹⁸ (Na maripo apatire bila shariya, nzuruku wake uziwa uweru. Noparepare akisomoka akigwirira pansu, mwiri wake ukilumuka kati-kati, utumbo ukisololokera panja.

¹⁹ Vikunire vire, wanu wa Yerusalemu piya wakipata kwijiwa, kwa javyo, kwa luga yawo uweru ure ukitiwa “Akeldama”, mana ake “uweru wa damu”.)

---

‡ **1:13** Wazeloti cíkiwa kipinga ca siyasa ca Mayahudi wakusudiye kuwashinda waRoma. § **1:13** “Mwana wa Yakobu” au “nduye Yakobu”.

²⁰ Peduru akizidi kusowera, akamba javi: “Kamana kitabu ca Zaburi* caândikiwa javi: ‘Nyumba yake isamiwe, asiwepo wakwikala.’

Ikisa tena cikwamba:
‘Munu mwengine ekare kiti cake.’

²¹ Kwa javyo, tǎjuzi tintondore mwananlume mmojawapo âwere nafwe wakati piya watiinshire na Mwenye Insa,

²² tangu paanzire koza Yahaya mpaka suku yaatwariwe Insa binguni, ipate awe shahidi pamoja nofwe wa kufufuka kwake.”

²³ Basi, wakiwatondola wanu wawiri: Matiya, na Yusufu akitiwa Barisaba akijiwikana kwa zina ra Zushutu†.

²⁴ Ikisa wakilebela duwa, wakamba: “Mwenye, uwe ndi wijiwa myoyo ya piya-wa. Basi, kati ya ewa wawiri-wa, tolotere wauntondore mmojawapo,

²⁵ ipate tikore naye kazi za uwalii, zaasire Yuda akuka mahala pake paanjuzire iye mwananyewe.”

²⁶ Basi wakitenda kura, ikingwirira Matiya. Javyo iye akisanganyiwa na mawalii kumi na mmoja ware.

2

Kwisuka ka Roho Takatifu

¹ Paifikire suku ya sherehe ya Pentekoshiti, piya wakijumulana.

---

* **1:20** Ona Zaburi 69:25; 109:8. † **1:23** “Zushutu” mana ake “shariya”.

² Kwa mpunde noure, ikisikirikana shauti kulawa binguni, kamba vyaivuma mepo nyingi kanguvu. We! Mepo ijala nnyumba mwawekare mure fo!

³ Na vikilawirira vinu vyakulanda malulimi a moto akawanyika, akiwesukira kila mmoja.

⁴ Piya ikiwejala Roho Takatifu, wakanza kusowera luga nyengine, kwa uwezo wa Roho Takatifu.

Kushanga ka wanu

⁵ Yerusalemu wákiwapo Mayahudi, wakuwajibu mambo a Mwenyezimungu, wakilawirira kila inti za ulumwengu.

⁶ Paasikirikane namalove wa shauti za wanu, wanu wajire ware wakijumulana nopare. Waki-fazaika kwa kuwa kila mmoja akisikira kwa luga yake yaapongoreriwe.

⁷ Ewo washanga na watajabu, wakamba: “Paa, namunani? Wanu-wa piya waGalileya, sinovyoy?”

⁸ Sambu, iwa mwaja? Ofwe kwa kila mmoja asikiraja kwa luga yake yaapongoreriwe?

⁹ Ofwe tiwa wanu wa inti za Pariti, Medi, Elamu, Mezopotamiya, Yudeya, Kapadokiya, Pontu, Aziya,

¹⁰ Furujiya, Panfiliya, Miswiri, upande wa Libiya karibu ya kaya ya Kireni, pamoja na wayeni wakulawa Roma.

¹¹ Mayahudi na wengine wakubali dini ya kiyahudi, wengine walawa Kereta, na wengine walawa Arabiya. Piya-fwe tisikira kwa kila moja luga yake, ewo wakisowera vinu vikulu vyaajabu vyaakunishe Mwenyezimungu. Mwaja?”

¹² Piya washanga na watajabu, wakidairiyana watupu: “Noci kinu-ci, mana ake kinani?”

13 Fala wengine wakiwakejeli, wakamba: “Ware warewa!”

Utuba wa Peduru suku ya Pentekoshiti

14 Peduru akilamuka pamoja na mawalii kumi na moja ware, na kwa shauti ulu akamba: “Umwe Mayahudi na piya muri kwikala Yerusalemu, vijwikane kwenu. Tengani masikiro-yo musikire canisowera.

15 Ewa wanu-wa awarewire, kamba umwe vya-muri kudanzira kamana eyi novi ora, ingari namapema!

16 Kwasa javyo, evi ndi vire visemiwe julu ya nabii Yoweli:

17 ‘Mwenyelimungu kasema javi*:

Vikuja kukuna suku za mwinsho,

Roho yangu niwatawanyira wanu piya nroho zawo.

Wanenu, waka na walume, wakuja kubushuru, wanemba wakuja kuwa na ruhuya ya mawoni, na wakulungwa wakuja kulota.

18 Kweli-kwelini, watwana wangu, waka na walume, nozo suku-zo Roho yangu niwatawanyira, newo wakuja kubushuru.

19 Nikolota mambo a matajabisa julu binguni, na pansu muardhi nikolota alama: ya damu, ya moto,

na ya mawingu a rosi ra kwinukala pi!

20 Juwa rikwinukala pi na mwezi ukuwa mwe-undu pyũ kamba damu, kábula sainafika suku ulu yakutukuziwa Mwenye.

---

* 2:17 Ona Yoweli 2:28-32.

21 Na itakuwa kila mwenyé kutaja zina ra Mwenye Insa, avushiwa.’ ”

22 Peduru akizidi kusowera, akamba: “Umwe waIzraeli, sikirizani ewu usowezi-wu: Insa nNazareti  kiwa mwananlume akikishiwe na Mwenyezimungu mbere yenu, kwa maajuzi, matajabisa, na alama zaakunishe Mwenyezimungu julu yake kati yenu umwe, kamba vyamwijiwe.

23 Eyu munu-yu, kwa sababu ya mpango kamili wakusudiye Mwenyezimungu na wijiwifu wake tangu mida, kaperekiwa mmakono mwa wanu sawana shariya wangomezera pansalaba. Iye mumulaya.

24 Fala Mwenyezimungu kansisimusa na kanlavya malwazo a kifo, konta eco acikidiri kunfunga iye.

25 Kamana Daudi† k sema kuhusu iye: ‘Daima nimmona Mola mbere yangu. Kawa upande wa nkono nriri wangu, ndimana sitikinyika.

26 Kwa javyo, moyo wangu uwa radi lulimi rangu rifurahi,

visitoshe mwiri wangu untumaini,

27 kamana awasa roho yangu kuka Kuzimu, aumwasa Ntakatifu wako kuvunda nkaburi.

28 Unolotera njira za mainsha.

Utakunijaza radi kwa kuwa pamoja nami.’

29 Jamaa zangu, vyema nukwambireni bila kuku-fisani kuhusu wawa yetu nkulu Daudi. Kweli, iye kafwa, kazikiwa, na kaburi rake riwa pamoja nafwe mpaka rero-vi.

† 2:25 Ona Zaburi 16:8-11.

³⁰ Iye ákiwa nabii. Iye ákijiwa kuwa Mwenyezimungu kânlapira‡ kuwa, nkati ya ujukulu wake, mmojawapo akuja kwikala kiti cake ca ufalume.

³¹ Ndimana Daudi kâsowera kuhusu kufufuka ka Almasihi, sakunamba kukuna.§ Iye kaamba kuwa aasiwe Kuzimu wala mwiri wake auvundire.

³² Insa ambiwa-yu Mwenyezimungu kanfufula. Ofwe piya tiwa mashahidi kuwa kweli.

³³ Kwa kuwa iye kâkweziwa, kekaziwa upande wa nkono nriri wa Mwenyezimungu, na kâpokerera tamaa ya Roho Takatifu ka Baba, iye katimiminira evi vyamuri kuwona-vi na vyamuri kusikira-vi.

³⁴ Kamana Daudi aapandire binguni, fala iye kâsema* javi:

‘Mola kamwambira Mwenye wangu:
Ikala nkono nriri wangu,

³⁵ mpaka niwatende maaduwi wako wawe sini, kamba gogo rakwirika maulu ako.’

³⁶ Ndimana walziraeli piya wejiwe sana-sana kuwa noyu Insa wamûgomezere pansalaba-yu, Mwenyezimungu kantula kuwa Mwenye na kantula kuwa Almasihi.”

³⁷ Wanu ware pawasikire javire, vikiwalwaza mmyoyo mwawo, wakindairi Peduru pamoja na mawalii wengine ware: “Jamaa zangu, epa ti-tende mwaja?”

³⁸ Peduru akiwajibu: “Tubiyani, na kila mmoja oziwe kwa zina ra Insa Almasihi, ipate dambi

---

‡ **2:30** Ona 2 Samuweli 7:12-13; Zaburi 132:11. § **2:31** Ona Zaburi 16:10. * **2:34** Ona Zaburi 110:1.

zenu ziswamiiwe. Na umwe mupokerera tamaa ya Roho Takatifu.

³⁹ Kamana eyi tamaa-yi yenu umwe, pamoja na wanenu, na piya wari baidi naye[†], kwa piya wenye kwitiwa na Mola, Nlungu wetu.”

⁴⁰ Kwasa javyo, iye ákilavyanga ushahidi na usowezi mwingi wawenye na akiwarimbisa myoyo, akamba: “Muvushiwe nkati ya eci kizazi kibaya-ci.”

⁴¹ Basi, wakubalire usowezi wake, woziwa noparepare. Na kwa noire suku ire, isabu ya wenye kunfulata Insa yongezeka kiyasi ca wanu alufu natu.

Umoja wa wenye kwamini

⁴² Ewo watengemana kifulata kufunda ka mawalii ware, kuno wakiinshi na umoja wakupendana, wakitenda Jambo ra Kumbukumbu, na wakilebela duwa pamoja.

⁴³ Mawalii ware wákítenda mambo a matajabisa na alama nyingi, ndimana wanu piya uwengira wofi.

⁴⁴ Piya wamwaminire Insa wákiwa pamoja na vinu vyawo wakitumira ka upamoja.

⁴⁵ Wákiuzanya ankiba za mali awo na vinu vyawákiwa nawo, wakawanyirana kwa kila munu na aja yake.

⁴⁶ Suku daima wákitengemana kwa moyo mmoja paluwanja ra Nyumba Takatifu. Na nyumba anta nyumba wakitongerana Jambo ra Kumbukumbu na furaha, ka moyo radi.

[†] 2:39 “Piya wari baidi naye” ndi Sawari-Mayahudi.

⁴⁷ Wakintukuza Mwenyezimungu, na wakisifiwa na wanu piya. Basi, kila suku Mwenye akongeza isabu ya ware wakija kuvushiwa.

3

Kuponesiwa ka munu wakuremala

¹ Nakisa, wakati wa kutenda duwa, Peduru na Yahaya wakikwera nNyumba Takatifu.

² Na ákiwapo mwananlume mmoja wakuremala kipongorero. Ákisukuriwanga, ákituriwa panryango wa Nyumba Takatifu pakitiwa “Nryango Mwema” akiwalebela zimola wanu wakingira nluwani ra Nyumba Takatifu mure.

³ Nakuwawona Peduru na Yahaya wari karibu yakwingira nNyumba Takatifu mure, iye akiwalebela wammere zimola.

⁴ Peduru akinang'aniza rungu-rungu, pamoja na Yahaya, ikisa akamba: “Tinang'anize!”

⁵ Basi, iye akiwanang'aniza sana-sana, ákiwa na tamaa yakupokerera kinu kwawo.

⁶ Fala Peduru akamba: “Omi sina parata wala oru, fala caniri naco, nukupa. Kwa zina ra Insa nNazareti, lamuka enenda!”

⁷ Nakunkola nkono nriro, akinlamusa. Kwa mpunde noire, mau lu ake mmaluwata, akipata nguvu.

⁸ Upesi-upesi akimira, akanza kwenenda. Akingira nawo nNyumba Takatifu mure, akenenda, akidaruka, akintukuza Mwenyezimungu.

⁹ Basi wanu piya wammona akenenda akinukuza Mwenyezimungu,

¹⁰ na wamanyira kuwa ndi noire ákikalanga paNryango Mwema wa Nyumba Takatifu, ákilebelanga

zimola ire. Ndimana washanga na viwatikinisa vinkunire iye vire, manshala!

Utuba wa Peduru nNyumba Takatifu

¹¹ Mwananlume aponesiwe ire, paankorire Peduru na Yahaya, wanu piya wakiwatuwira ewo kapamoja mahala pakwitiwa “Lupenu ra Selmani”, wakitajabu pakulu futi.

¹² Peduru nakuwona javire, akiwambira wanu ware: “WaIziraeli wenzangu, mbona vyukushangishani kuwona evi? Mbona mutilavira maso ofwe kamba ndi timwenendese iye kwa uwezo wetu au ibada yetu?”

¹³ Nlungu wa Iburahima na wa Izaki na wa Yankubu, Nlungu wa babu zetu, kantukuza ntumisi wake, Insa. Noyo-noyoni umwe wamumpereke aulaiwe na wamunkatare mbere ya Pilatu, ingawa kalangela kunfungula.

¹⁴ Fala umwe munkatala Ntakatifu, Mwenyé shariya, munlebelak akufungurireni kisomi,

¹⁵ na mumulaya mwenyé kuwa nviriro wa uhai. Ila Mwenyezimungu kanfufula ka wafwi, na kwa eco, ofwe tiwa mashahidi.

¹⁶ Kweli, kwa kutumaini zina rake, eyu mwananlume wamummona na wamumwi-jiwa-yu, iwa kwa noro zina-ro ndi rimpatisenguvu. Kwamini kwake kuja julu ya Insa ndi cimponese nfululu mbere yenu.

¹⁷ Basi sambi, jamaa zangu, omi nukwijiwa kuwa mûtenda kwa kutikina, kamba vyawâtenda novyo mafalume wenu.

¹⁸ Fala iwa novyo-novyoni Mwenyezimungu vyaâsowere tangu mida julu ya minabii piya, kuwa

Almasihi wake ajuzi atabike, ndi vyaatimize namuna-yo.

¹⁹ Basi, tubiyani muludi, ipate madambi enu aswamiiwe,

²⁰ na mupate wakati wakupumuzika kwa kuwa muwa pamoja na Mola, na iye akugabizini Almasihi Insa wamutuririwe tangu mida.

²¹ Iye ibidi ekare binguni mpaka wakati wakuludira vinu piya upya, kamba vyaasowere Mwenyezimungu tangu mida julu ya minabii watakatifu.

²² Kusema kweli, Musa kâsema javi:
‘Mola Mwenyezimungu akuzushirani kati ya rikolo renu, nabii mmoja kamba omi.

Iye nsikirizeni piya caasaka kukwambirani conse.

²³ Na munu saansikiriza onse noyo nabii-yo, apoteziwa ndaraja ra umati.’

²⁴ Minabii wengine piya novyo, tangu Samuweli mpaka ware wajire nyuma yake, wereza viri kukuna ezi suku-zi.

²⁵ Umwe ndi ujukulu wa minabii na wa miyadi yakupatana yaturire Mwenyezimungu na wababu zenu, kâmwambira Iburahima javi: ‘Julu ya ujukulu wako, zijanliiwa piya kabila ziri mulumwengu-mu.’

²⁶ Ndimana Mwenyezimungu, paanfufure ntu-misi wake Insa, kakuperekerani kwanza ipate akujanliyeni ajili ya kukutanusani, kila mmoja ase kukola dambi.”

4

Peduru na Yahaya mbere ya Baraza ya Milandu

¹ Peduru na Yahaya, pawakisowera na wanu ware, wakiwalawirira walongozi wengine wa dini, nkulungwa wa minduna wa Nyumba Takatifu, pamoja na Masaduseu wengine.

² Ewa wakifazaika pakulu futi konta mawalii ware wakiwafunda wanu na wakiwereza kuwa kuwapo kufufuka ka kifo, julu ya Insa.

³ Ndimana wawakola wakiwafunga, wakiwataya nkalaboshu mpaka subuu, konta juwa riswa.

⁴ Fala wengi wâsikire usowezi-wo wakubali. Isabu ya wanawalume wankubalire wakifika kiyasi ca alufu ntanu.

⁵ Iwa pakucere subuu, mafalume wawo, pamoja na wazee na wanlimu wa shariya wakijumana Yerusalemu.

⁶ Ákiwapo novyo Anasi, nkulu wa wakulungwa wa dini, Kayafa, Yahaya, Alishandere, na piya wengine wawere jamaa za nkulu wa wakulungwa wa dini.*

⁷ Wakitumiza kuweta Peduru na Yahaya, wakiwemisa kati yawo, wakanza kuwadairi: “Mupata uwezoni au kwa zina ra nani vyamutendire-vi?”

⁸ Basi, Peduru wakumwijala Roho Takatifu, akiwajibu: “Umwe mafalume wenye inti pamoja na wazee,

⁹ ikiwa rero mwankutidairi kuhusu meema atendiwe kitewe-yu na musakula mwijiwe nani amponese,

---

* **4:6** Anasi, nkwee Kayafa ákiwa na mamulaka pakulu koliko Kayafa. Kayafa wakati-wo ákiwa nkulu wa wakulungwa wa dini. Anasi ákiwa nkulu wa wakulungwa wa dini suku za nyuma.

¹⁰ bakini mukijiwa umwe pamoja na piya wanu wa Iziraeli, kuwa eyu mwananlume ári mbere yenu-yu kaponá nfululu kwa zina ra Insa nNazareti, Almasihi. Noire wamûngomezere pansalaba ire, Mwenyemizungu akinfufula ka wafwi.

¹¹ Insa ndi ire asemiwe mMandiko Matakatifu paamba javi:

‘Riwe ramukatare umwe wajengi, mwinsho ndi riwe rikulu rifaire kujengera pamembe.’

¹² Kweli, hapana kuvuka julú ya mwengine tena, kamana aripo zina rengine sini ya binguni, rapewe mwanadamu, wakuwa ibidi ativushe ofwe.”

¹³ Sambi, wakulungwa ware, pawawawonire kurimba moyo Peduru na Yahaya, na pawajiwe kuwa wákiwa wanu sawafyomire na sawasilimuke, ewo washanga na wawamanyira kuwa wakenendanga na Insa.

¹⁴ Fala pawammonire mwananlume aponesiwe ire ari pamoja nawo, awakidirire kufungula kanywa julú yawo.

¹⁵ Basi sambi, wakiwamuru walawe nnyumba ya Baraza ya Milandu ire, ewo wakibaki wakikaidiyana watupu,

¹⁶ wakamba: “Tiwatende mwaja nowa wanu-wa? Kamana wanu piya wa Yerusalemu wakwijiwa kuwa eya maajuza-ya ewo ndi watendire, na ofwe atina vyakukaniza.

¹⁷ Epa, kwa kusakula habari-zi zisisikirikane ka wanu piya, tíjuzi tiwatishe wasisowere na munu asáka kuwa onse tena kuhusu noro zina-ro.”

¹⁸ Basi, wakitumiza kuweta tena, wakiwamuru kuwa wasisowere na wasifunde tena kwa zina ra Insa.

¹⁹ Falakini Peduru pamoja na Yahaya wakijibu, wakiwambira javi: “Lamulani umwe wanyewe. Cakweli ndi cepi mbere ya Mwenyezimungu? Tikusikirizeni umwe au Mwenyezimungu?”

²⁰ Konta ofwe aitibidi kunyamala, tǔjuzi pakulu tisowere baina catiwonire na catisikire.”

²¹ Basi, wakulungwa ware wakingira kuwopepesa tena, mwinsho wakiwafungula wakiwasa. Awawonire shariya ya kuwahukumu, konta piya wanu wakintukuza Mwenyezimungu kwa vinu vǔkunire vire.

²² Kamana, ire mwananlume ankunire maajuzi akuponesiwa ire, ákiwa na umuri wa kupunda myaka arubaini.

*Peduru na Yahaya na wenye kwamini waju-
mana kulebela duwa*

²³ Peduru na Yahaya pawafunguriwe, wak-
iludira ka wenziwawo ware, wakiwereza piya
vyawâmbiriwe na wakulungwa wa dini pamoja na
wazee.

²⁴ Ewo nakusikira, wakilebela duwa pamoja
ka Mwenyezimungu, wakamba: “Mola Nkulu,
uwe ndi umbire bingu, ardhi, bahari, pamoja na
viyumbe piya viri nkati yake.

²⁵ Uwe kusowera kwa Roho Takatifu julu ya
babu yetu Daudi†, ntumisi wako, ukamba:
‘Mbana Sawari-Mayahudi wankubishana na
Mola?

Mbana wanu wankupanga vinu savina kazi?

---

† 4:25 Ona Zaburi 2:1-2.

²⁶ Mafalume wa mulumwengu wankuritengeza, wenye mamulaka wajumana, wabishane na Mola pamoja na Waantawaze‡ iye.’

²⁷ Kweli, eyi kaya ulu-yi, Herodi na Pontiyu Pilatu wajumana na Sawari-Mayahudi pamoja na wanu wa Iziraeli, kubishana na Insa, ntumisi wako takatifu wauntawaze.

²⁸ Ewo wajumana watende piya vyaupangire tangu mida kuwa vijuzi vikune. Kupanga javyo kwa sababu ya uwezo wako na kamba vyausakire.

²⁹ Basi sambi, Mola, ona kutisha kwawo, walavye wofi nfululu watumisi wako wereze habari zako.

³⁰ Tenda javyo kuno ukolosa nkono wako ipate uponese, na tenda alama na matajabisa kwa zina ra Insa, ntumisi wako takatifu.”

³¹ Pawesire kulebela duwa, mahala pawajumane pare patenda kitikansi. Piya akiwengira Roho Takatifu, wakanza kwereza habari za Mwenyezimungu bila wofi.

³² Kwa nkonjo wa ware waminire ware, piya wákiwa na mawazo mamoja na nafsi moja. Áwerepo anta munu mmoja wakwamba kuwa evi vinu-vi vyangu omi, ila piya vinu vyawákiwa nawo, víkiwa vyawo.

³³ Kwa uwezo nkulu, mawalii wákilavya ushahidi wa kufufuka ka Mwenye Insa. Na rehema nyingi íkiwesukira wanu ware piya.

³⁴ Kamana noure nkonjo wa wenye kwamini ure, áwerepo wakusakula kinu, kutowa kupata.

---

‡ 4:26 “Waantawaze” ndi Almasihi.

Wákiwa na masamba au manyumba onse wakiuzanya, nzuruku ure wákijanga,

³⁵ wákiwagabizi mawalii mmakono mwawo, newo wákiwatongeranga wanu, kwa kila mmoja ákipata caasakula.

³⁶ Ákiwapo mwananlume akitiwa Yusufu, wa rikolo ra kinya Lawi, kâpongoriwa kisirwa ca Kiporo. Mawalii wántapira zina ra Barinaba, mana ake “mwenyé kutaya niya”.

³⁷ Kwa kuwa Yusufu ire ákiwa nawo ngwamba, iye kauzanya, ikisa nzuruku akija nawo, akiwagabizi mawalii mmakono mwawo.

5

Ulongo wa Ananiya na nkawake Safira

¹ Ákiwapo mwananlume mmoja akitiwa Ananiya. Iye na nkawake Safira wôzanya amana yawo,

² fala Ananiya, kasikizana na nkawake, nzuruku ure fungu rimoja akiriturira pambari, mwengine akiwagabizi mmakono mawalii.

³ Sambu, Peduru akindairi: “Ananiya, sababuni kumwasa Ibilisi kukidiri moyo wako kunteza Roho Takatifu, kulavya nzuruku mwengine kuriturira pambari?”

⁴ Kábula saunauzanya, kanzi-yo aiwere yako? Na bandi ya kuzanya, nzuruku-wo auwere wako? Sambu, kinani cukuwazise mmoyo mwako kutenda javyo? Uwe aulongope ka wanadamu, kulongopa ka Mwenyezimungu!”

⁵ Ananiya, paasikire ewu usowezi-wu, akigwa rã, wakufwa wawenye. Na piya wasikire vîkunire vire uwapata wofi pakulu futi.

⁶ Noparepare, wakija wanemba wakintwala, wakinkafini, wakinsukula wakuka wakinzika.

⁷ Bandi ya ora natu, akilawirira nkawake. Iye aákijiwa cinkunire nlumake.

⁸ Peduru akindairi: “Nganambire, ewu ndi nzu-ruku wamuzanye amana yenu?” Iye akijibu: “Aye, ndi nowu.”

⁹ Peduru akimwambira: “Sababuni uwe na nlumako kusikizana kuntenvya Roho wa Mwenyezimumu? Basi, wanemba wanzikire nlumako ndi ware panryango pare. Nowe novyo wákusukula.”

¹⁰ Kwa mpunde noure, akingwira Peduru mmaulu rã, wakufwa wawenye. Wanemba ware pawengire wansingana wakufwa. Noparepare wakinsukula, wakuka wakinzika upande wa nlumake.

¹¹ Basi, wanu wa jamati*, na ware wasikire eyi habari-yi ware, piya uwapata wofi pakulu pawenye.

Alama na matajabisa a mawalii

¹² Alama na matajabisa mengi akikuna kati ya wanu, julu ya makono a mawalii. Newo piya wákiwa Lupenu ra Selemani na niya mmoja.

¹³ Wanu wengine awakitwakali kuringiza nowo nkonjo wawo-wo, fala wakiwasifu.

---

* **5:11** “Jamati” mana ake ndi nkonjo wa wenye kunfulata Insa.

¹⁴ Kwa kila mara, nkonjo wa ware wákimwamini Mwenye ukizidi kongezeka, waka na walume wengi.

¹⁵ Kwa javyo, wanu wakija nawo walwere nvinanda na mmashila panja pare, ipate akipita Peduru, nanga kinviri cake ciwafinike walwere wamojawapo.

¹⁶ Wanu wengine tena wa kaya jirani za Yerusalemu wakija nawo walwere na wamízuka. Na piya ware wakiponesiwa.

Kulumbatiwa ka mawalii

¹⁷ Basi, nkulu wa wakulungwa wa dini, na piya wawawere nawo pamoja kati ya nkonjo wa Masaduseu, ukiwengira wiyana.

¹⁸ Ndimana wakiwafunga mawalii ware, wakiwataya nkalaboshu ya wafungwa piya.

¹⁹ Fala usiku, laika wa Mola kafungula miryango ya kalaboshu ire, akiwalavira panja, akiwambira:

²⁰ “Ukani kuNyumba Takatifu, mukawereze wanu habari piya kuhusu eya mainsha-ya.”

²¹ Ewo nakusikira javire, pakucere wakuka wakingira nNyumba Takatifu, wakanza kuwafunda wanu.

Sambi, nkulu wa wakulungwa wa dini akifika pamoja na ware waákiwa nawo. Ewo wakiwarifu wanu wa Baraza ya Milandu pamoja na wazee piya wa wana wa Iziraeli. Ikisa wakiwatuma minduna kukalaboshu kure ipate wakaje nawo mawalii ware.

²² Fala minduna ware, pawafikire kukalaboshu kure, awawasingane. Basi wakiludi, wakija, wakijibu:

²³ “Katukire kure tisingana miryango ya kalaboshu ifungiwe ti, na maamiri wekare panryango nopo. Fala patifungure, nkati atinsingane anta munu mmoja.”

²⁴ Nkulungwa wa minduna wa Nyumba Takatifu na wakulungwa wa dini, pawasikire javire, wafazaika mama! Vikuna-vi ndi vyepi?

²⁵ Kwa mpunde noure, akifika munu mmoja akiwambira: “Onani! Wanawalume wamuwataire nkalaboshu mure ware, wemira nNyumba Takatifu, wankuwafunda wanu!”

²⁶ Basi, nkulungwa wa minduna wa Nyumba Takatifu, akuka pamoja na minduna kuwatwala mawalii ware. Fala wawatwala bila kuwatendera nguvu, konta wakiwopa wanu kuwapanja na mawe.

²⁷ Pawawafikise kuBaraza ya Milandu, wakimisiwa mbere. Nkulu wa wakulungwa wa dini akiwadairi,

²⁸ akamba: “Ofwe atukukatazeni kufunda kuhusu eri zina-ri, fala kweli-kwelini umwe mwankwijaza kila upande wa Yerusalemu kufunda kwenu, na musaka mutipatise lawama na damu ya noyu munu-yu!”

²⁹ Peduru na mawalii wenziwe wakijibu: “Tíjuzi tinsikirize Mwenyezimungu koliko wanadamu.

³⁰ Nlungu wa babu zetu kanfufula Insa wamûmulaye mukungomezera pansalaba.

³¹ Fala noyu, Mwenyezimungu kanlamusa upande wake wa nkono nriri awe Nlongozi na Nvushi, ipate iye Mwenyezimungu walziraeli awatubise na awaswamii dambi zawo.

³² Ofwe tiwa mashahidi wa evi vinu-vi, na shahidi mwengine ndi Roho Takatifu. Iye ndi

Roho Mwenyezimungu wawapa piya wenye kun-sikiriza iye.”

³³ Wanu ware, pawasikire javire, wakimiwa pakulu futi, wakisaka wawolaye.

³⁴ Falakini munkonjo wa Baraza ya Milandu mure, mwanlimu mmoja wa Taureti, Nfarizeu wakwitiwa Gamaliyeli, wakwinshimiwa na wanu piya, akamuru kuwa wanawalume ware walaviriwe panja wakati aba. Ikisa, akiwambira,

³⁵ akamba: “Wenzangu walziraeli, more-moreni na ewa wanu-wa. Wazani sana-sana vyamuka kuwatenda-vyo.

³⁶ Suku za nyuma, kâlawirira mwananlume mmoja wakwitiwa Tehuda, akiritula kuwa munu bora. Iye kâwapata wanu kiyasi ca miya nne. Fala mwinsho kâulaiwa, na wanu wakinfûlata ware wakitawanyikana piya, nkonjo ure ukifujika.

³⁷ Airini, suku zakwandikiwa marikolo, akija akilawirira Yuda, nGalileya. Iye novyo kâkidiri kuwapata wanu wengi wawenye wakunfulata, fala neye novyo kôlaiwa, na wakinfûlata piya wâtawanyikana.

³⁸ Basi, nukulebelani javi: ritanuseni na ewa wanu-wa, waseni woke kwa salama, konta ikiwa ewu mpango-wu ulawa ka munu, ufujika.

³⁹ Falakini ikiwa ulawa ka Mwenyezimungu, umwe amukidiri kufuja, musije kuwoniwa kamba mubishana na Mwenyezimungu.”

Na ewo wakikubali vyaambire Gamaliyeli vire.

⁴⁰ Sambu wakiweta mawalii, wakiwacapisa, wakiwakataza kuwa wasisowere tena zina ra Insa rire, na wakiwafungula.

⁴¹ Kwa javyo, mawalii ware nnyumba ya Baraza ya Milandu mure walawa na moyo radi, konta Mwenyezimungu kawatula ubora wakejeliwe kwa sababu ya zina ra Insa.

⁴² Na daima-zi, nNyumba Takatifu na mwawákipita mmamanyumba, awakasa kufunda na kwereza kuwa Insa Almasihi.

6

Watondoriwa wanu saba wakuwavya mawalii

¹ Kwa nozire suku zire, pawazidire kongezeka wanafunzi wa Insa, íkiwapo dugudugu nkati ya Mayahudi wakusowera kigeregu na ware wakusowera kiebraniya. Ware wakisowera kigeregu wakiduguda kuwa manankweli wawo awanang'aniziwa sana pacitongiwa cakurya kila suku.

² Ndimana mawalii kumi na wawiri wawajumanisa piya wanafunzi wa Insa, wakiwambira: “Sivyo vyema ofwe kwasa kufunda usemi wa Mwenyezimungu, kupita tikihudumu mmameza.

³ Kwa javyo, kati ya wanduzetu-wa, watondoreni wanu saba wakuwa nawo ushahidi wakuwejala Roho Takatifu na fahamu ipate tiwagabizi eyi kazi-yi.

⁴ Ila ofwe tishugulikire kulebela duwa na kufunda usemi wa Mwenyezimungu.”

⁵ Piya ware uwajibu usowezi ure. Wakin-tondola Shitefanu, wakolota kwamini pakulu na wakumwijala Roho Takatifu. Wakiwatondola tena Filipi, Porokoro, Nikanori, Timoni, Parmena, pamoja na Nikolayu wa Antiyokiya, akubalire dini ya kiyahudi.

⁶ Wanu ware wakolotiwa mbere ya mawalii, wakilebeleliwa duwa, na wakituriwa makono.

⁷ Basi sambu usemi wa Mwenyezimungu ukenera. Isabu ya wanafunzi Yerusalemu ikongezeka pakulu, na walongozi wa dini wengi wakisikiriza ka kwamini.

Kufungiwa ka Shitefanu

⁸ Shitefanu, kwa kumwijala rehema na uwezo, ákitendanga matajabisa makulu-makulu na alama mbere ya wanu.

⁹ Fala wakizuka wanu wamojawapo wa sinagoga ikitiwa “Ya wenye uhuru”. Wákiwa Mayahudi wa Kireni na Aleshandriya, na wengine wa Kilikiya na Aziya. Ewo wakanza kukaidiyana na Shitefanu.

¹⁰ Falakini ewo awakikidiri kunshinda wijiwifu tele-tele pamoja na Roho vikinsoweresa.

¹¹ Ikisa wawaripa wanu wengine wambe javi: “Tinsikira akikufuru ka Musa pamoja na Mwenyezimungu.”

¹² Wakiwashongezera wanu ware, wazee, na wanlimu wa shariya. Nakunfika karibu Shitefanu, wakinkola, wakinlongoza kuBaraza ya Milandu ya Mayahudi.

¹³ Noparepare, wakiwemisa mashahidi walongo wakisema: “Eyu mwananlume-yu aasa kukufurira mahala takatifu-pa pamoja na Tauriti.

¹⁴ Konta tinsikira akisema kuwa Insa nNazareti-yo adangula mahala-pa na apindula tabiya zaatasire Musa.”

¹⁵ Na piya wanu wekare paBaraza ya Milandu ire, nakunang'aniza rungu-rungu, wammona uso wake ure kuwa kamba wa laika.

7

Kurikotola ka Shitefanu pamilandu

¹ Sambu, nkulu wa wakulungwa wa dini kandairi Shitefanu: “Uwe, kweli-kwelini ndi novyo?”

² Iye akijibu: “Jamaa zangu, wanduzangu pamoja na wawawa, sikirizani! Mwenyezimungu ntukufu kâmwisukira wawa yetu Iburahima paâkiwa Mezopotamiya, saanasamira kwikala Harani,

³ kâmwambira javi: ‘Lawa inti yako, wase jamaa zako, uke inti yanisaka kukolotera yonse.’

⁴ Ikisa, Iburahima akilawa inti ya waKaldayo, akuka akiinshi Harani. Nokurekure, bandi ya kufwa wawaye, Mwenyezimungu kansamisira Iburahima eyi inti yamuri kwikala umwe sambu-yi.

⁵ Mwenyezimungu ampere Iburahima kuriti, anta mahala pakutula mulu. Novyo-sivyo, iye kâmpa tamaa ya kumpa inti-yi iye iwe yake-yakeni pamoja na ujukulu wake, ingawa âwere nawo mwana.

⁶ Mwenyezimungu akamba kuwa ujukulu wake wakuja kuwa wamalamboni wakwikala inti ya wanu wengine, wawe watwana, watabishiwe kwa muda wa miya miya nne.

⁷ Tena Mwenyezimungu akamba: ‘Inti yawasaka kutendiwa utwana-yo, niwahukumu.

Ikisa, bandi ya evyo, wasama, wakuja kunitukuza omi epa mahala-pa.'

⁸ Mwinsho akimpa miyadi ya kupatana julu ya itani. Kwa javyo, paampongore Izaki, akintaya itani suku yanane yawenye. Izaki akimpongola Yankubu, na Yankubu akiwapongola wanawe kumi na wawiri, wababu zetu wakulu.

⁹ Wababu zetu wakulu ware wantendera fitina nduyawo Yusufu, wamuzanya akuka inti ya Miswiri. Fala Mwenyezimungu ákiwa pamoja neye.

¹⁰ Iye akinlavya tafauti zake piya, akimpa fadili na wijiwifu mbere ya Firyauna, nfalume wa Miswiri. Ndimana Firyauna akintawaza kuwa waziri wake Miswiri, na akingabizi nyumba yake ya kifalume.

¹¹ Ikisa ikija njala inti ya Miswiri na Kanaa piya, ikiwataya wanu mashaka makulu futi. Anta babu zetu awakipata cakurya.

¹² Fala Yakobu, paasikire kuwa Miswiri iwapo tirigu, kawatuma wanawe, wababu zetu, safari yakwanza.

¹³ Pawokire safari yapiri, Yusufu karijiwisa mbere ya wanyenyeze, na Firyauna akipata kuwejiwa jamaa zake Yusufu.

¹⁴ Yusufu akitumiza kumwita Yakobu wawaye na jamaa zake piya, isabu ya wanu sabini na watanu.

¹⁵ Basi Yakobu akiteremukira Miswiri, nokurekure akifwa pamoja na wababu zetu.

¹⁶ Airini, maiti awo aperékiwa Sikemi, kawazikiwe kaburi râuzire Iburahima kwa isabu ya parata na wakinya Emori Sikemi kure.

¹⁷ Wakati paufikire karibu, Mwenyezimungu

katimiza tamaa yaâmpere Iburahima, kabila yetu Miswiri ikizidi kongezeka pakulu.

¹⁸ Sambu Miswiri kure katawala nfalume mwengine sakimwijiwa Yusufu.

¹⁹ Eyu kawatenvya jamaa zetu, kawatabisha babu zetu julu ya kuwalazimisha wawase panja wasimana watoto wasiinshi.

²⁰ Kwa nowo wakati-wo ndi waapongoriwe Musa. Iye ákiwa mwema sana. Kareriwa myezi mitatu nnyumba ya wawaze,

²¹ na paasiwe toto ire, mwana wa Firyauna akinlokota, akinrera kamba mwanawe.

²² Musa kafundiwa wijiwifu piya wa Miswiri, na kawa mwenyé nguvu wa masemo na vitendo.

²³ Musa, paafikire hirimu ya myaka arubaini, akiwaza kuka kuwawona jamaa zake, waIzraeli.

²⁴ Paammonire mulzraeli mmoja akitabishiwa, iye akimwingirira, akiriripira kwa ire akitabishiwa ire, akinduru mMiswiri ire.

²⁵ Musa akiwaza kuwa wanduze waIzraeli wakwereriwa kuwa Mwenyezimungu awanusuru julu yake iye, fala awereriwe.

²⁶ Subuu yake akiwalawirira waIzraeli wamojawapo wakumana. Akiyerera kuwapatanisa, akiwambira: ‘He! Umwe muwa munu na nduye, mbena musausana watupu?’

²⁷ Fala munu akintabisha mwenziwe ire, akintanuka Musa, akimwambira: ‘Uwe, akutawaze kuwa nkulungwa wetu waakutilamula nani?’

²⁸ Usaka unulaye novyo kamba vyaumulaye ijana mMiswiri ire?’

²⁹ Nakusikira javire, Musa akitira, akuka inti ya Midiyani kamba mmalamboni. Nokurekure

akiwapongola wana wawiri.

³⁰ Ipita myaka arubaini, ari nlanga ra mwango wa Sinayi, kamwisukira laika na malulimi a moto, akikorera pafukutu.

³¹ Musa akishanga kwa ruhuya imwisukire ire, nakusengereza karibu awone sana, ikinjira shauti ya Mola, ikamba:

³² ‘Omi ndi Nlungu wa kinya babuzo: Nlungu wa Iburahima, wa Izaki, na wa Yankubu.’ Musa akanza kutetema, anta kunang’aniza aakishubutu.

³³ Mola akimwambira: ‘Vula viratu vya mmaulu mwako-vyo, konta mahala pauri-po patakatifu.

³⁴ Niwonanga mashaka makulu awatabishiwa wanu wangu wari Miswiri, nisikiranga kiriro cawo. Ndimana nisuka niwafungure. Sikiriza sana-sana! Nankukutuma uludire Miswiri.’

³⁵ Noyo Musa wawânkatare-yo, ewo pawandairire javi: ‘Nani akutawaze kuwa nkulungwa na mwenyé kulamula?’, noyo noyoni, Mwenyezimungu kampereka kuwa nkulungwa na nvushi, julu ya laika âmwisukire pafukutu ire.

³⁶ Na noyo noyoni ndi awalavire wanu Miswiri, pesire kutenda matajabisa na alama inti ya Miswiri, Bahari Nyeundu, na nlanga, muda wa myaka arubaini.

³⁷ Noyo noyoni ndi Musa awambire waIziraeli javi: ‘Mwenyezimungu anzusha nkati ya wanu wake nabii wenu kamba vyanizushire omi.’

³⁸ Noyu ndi ire ákiwa pamoja nawo waIziraeli wajumane nlanga. Iye ndi awere shikarakanzi kati ya laika na kinya babu zetu kumwango wa

Sinayi kure. Iye ndi apokerere usemi hai, akitipa ofwe.

³⁹ Fala wababu zetu awasakire kunsikiriza Musa, wankatala. Mmyoyo yawo, wakisaka kuludira Miswiri,

⁴⁰ wakimwambira Aruna*: ‘Titendere maswanamu wakutilongoza. Kamana Musa atilavire Miswiri-yo, atijiwa cinkunire.’

⁴¹ Newo wakintenda swanamu, nfano wa ng'ombe ntoto. Ikisa, wakintendera kafara swanamu ire, na wakinshereherekera pakulu kinu cawantendire na makono awo.

⁴² Basi, Mwenyezimungu akiwatanuka, akiwasa wakambudu vyumbiwe binguni kamba vyavyândikiwe nkitabu ca minabii†, cisema javi:

‘Onani, waIziraeli! Nlanga, muda wa myaka arubaini, munilavira omi kafara yenu na swadaka?’

⁴³ He! Kwasa kutenda javyo, musukula ema ya Moleki‡, na nondwa ya swanamu Rafani, mifano yamutendire wanyewe mupate kwambudu. Sikweli?

Ndimana nukutuwisirani baidi kupunda Babiloniya.’

⁴⁴ Wababu zetu wákiwa nawo nlanga Ema ya Ushahidi, ijengiwa kamba Mwenyezimungu vyamwamurire Musa kujenga, kwa kifulata nfano waawonire.

⁴⁵ Wababu zetu wapokerera noire Ema ire, na wasukula pawalawire na Yoshwa kuriti inti-yi. Mwenyezimungu yaawatuwisire mataifa

---

* **7:40** Aruna ákiwa nduye Musa. † **7:42** Ona Amosi 5:25-27.

‡ **7:43** Moleki ákiwa nlungu saári wakweli wa waKanaa.

mengine mbere ya wababu zetu. Na Ema ire ikibaki nokure mpaka wakati wa Daudi.

⁴⁶ Iye karehemiwa na Mwenyezimungu, kanle-bela nafasi ya kuwatafitira waIzraeli mamburo awo§.

⁴⁷ Falakini, ajire akijenga nyumba-yo ndi Selemani.

⁴⁸ Ka ukweli, Mwenye Nkulu ekala nyumba zakujenga wanadamu. Kamba vyêze nabii mmoja*, akamba javi:

⁴⁹ ‘Binguni ndi kiti cangu, ardhi ndi yanirika maułu angu.

Ndi nyumbani yamusaka kunijengela? (amba ndi Mola).

Au mahalani panisaka kupumula?

⁵⁰ Sumi na nkono wangu mwaneyewe nitendire piya vinu-vi?’ ”

⁵¹ Shitefanu mwinsho akamba javi: “Umwe muwa wabishi, amukeketiwe myoyo yenu na murimba masikiro†. Daima munkatala Roho Takatifu, kamba vyawákinkatalanga wababu zenu.

⁵² Nabiini salumbatiwe na babu zenu? Ewo wawolaya mitume wákerezanga mida habari ya kwisuka ka Mwenyé shariya‡. Sambi, na umwe ndi novyo: munzungunuka, mumulaya iye.

⁵³ Nomwe-nomweni ndi mupokerere shariya ilawire ijire na malaika. Novyo-sivyo, umwe amutumire noyo shariya-yo.”

---

§ 7:46 Kigeregu: “nyumba ya Yakobu”. * 7:48 Ona Izaya 66:1-2.

† 7:51 Kigeregu: “Amutaiwe itani myoyo yenu na masikiro enu”, mana ake awasaka kusikiriza habari za Mwenyezimungu. ‡ 7:52 “Mwenyé shariya” mana ake Insa Almasihi.

Vyaafwire Shitefanu

⁵⁴ Wakulungwa ware, pawasikire usowezi-wu, ukiwasoma mmyoyo mwawo, wakintafunira meno.

⁵⁵ Fala iye kamwijala Roho Takatifu, kanang'aniza binguni, kawona nuru ya utukufu wa Mwenyezimungu, na kammona Insa emire upande wa nkono nriro wa Mwenyezimungu.

⁵⁶ Neye akisema: “Onani! Nankuwona binguni wanzu, na Binadamu wa Binguni kemira upande wa nkono nriro wa Mwenyezimungu!”

⁵⁷ Fala nakukuwa pakulu, wakiziwa masikiro, wakimwirukira piya kwa niya mmoja.

⁵⁸ Wakintuwisira panja ya kaya ulu ire, kuno wakinpanja na mawe. Mashahidi wakinvula nguwo zake zaâvarire wakingabizi mmakono nneba wakwitiwa Saulu.

⁵⁹ Ewo wakizidi kumwefya mawe, kuno Shitefanu akilebela duwa, akamba: “Mwenye Insa, pokerera roho yangu.”

⁶⁰ Ikisa akikokora, akifula uto, akamba: “Mola, usiwahukumu kwa eyi dambi-yi!” Pesire kusema javire, akifwa.

8

¹ Na Saulu kakubali kuulaiwa ka Shitefanu.

Saulu akwanza kuwalumbata wenye kwamini

Noire suku ire, jamati* Yerusalemu akanza kuwapata mashaka a kulumbatiwa pakulu. Piya wakitawanyikana inti za Yudeya na Samariya, ıla mawalii awatirire Yerusalemu kure.

* **8:1** “Jamati” mana ake kundi ra wanu wakunfulata Insa Almasihi.

² Wanu mamuminu wanzika Shitefanu na wan-ririra pakulu futi.

³ Fala Saulu akifuja jamati ire, akingira nyumba anta nyumba, akiwasukuma waka na walume, akiwatayisa nkalaboshu.

Filipi akwereza Habari Ngema Samariya

⁴ Sambu, watawanyikane ware wapita wak-ereza Habari Ngema.

⁵ Filipi neye akiteremukira kaya moja ya Samariya, nokurekure akiwereza wanu kuhusu Almasihi.

⁶ Wanu wengi wakinsikiriza sana-sana Filipi vyaakisowera, wakinsikiriza kwa niya mmoja kuno wakiwona alama zaakitenda.

⁷ Kamana wanu wengi wakupatiwa na mashet-wani, wakisomoka kuno wakituwisiwa mashet-wani ware. Na vitewe pamoja na wakútumbela wengi wakiponesiwa.

⁸ Kwa javyo, nkaya mure íkiwapo radi pakulu futi.

⁹ Nokure, akiinshi mwananlume mmoja wak-witiwa Ansumani, mida ákitenda vitendo vya us-awi, ákiwatajabisanga waSamariya. Iye akiritula ubora.

¹⁰ Piya wenye kaya ire kwanza ntoto mpaka nkulu wakinsikiriza, wakamba: “Eyu munu-yu kanawo uwezo wa Mwenyezimungu, kanawo uwezo Nkulu.”

¹¹ Ewo wakinsikiriza konta suku nyingi za-wenye ákiwatajabisa na vitendo vya usawi.

¹² Fala pawankubalire Filipi vyaakereza kuhusu ufalume wa Mwenyezimungu na zina

ra Insa Almasihi, wakanza koziwa, waka kamba walume.

¹³ Anta na Ansumani novyo iye mwanyewe kakubali. Bandi ya koziwa, ákenendanga na Filipi. Iye, kwa kuwona alama na matajabisa makulu ákitendanga are, akitajabu.

¹⁴ Mawalii Yerusalemu, pawasikire kuwa waSamariya wakubali usemi wa Mwenyezimungu, wakiwapereka noko Peduru na Yahaya.

¹⁵ Pawafikire, wawalebelela duwa ipate wampokerere Roho Takatifu.

¹⁶ Konta noure wakati ure, ákiwa saanamwisukira munu anta mmoja. Ila ewo woziwa kwa zina ra Mwenye Insa tu basi.

¹⁷ Basi, wakiwatula makono, newo wakimpokerera Roho Takatifu.

¹⁸ Ansumani, paawonire kuwa wankupewa Roho Takatifu julu ya kuturiwa makono na mawalii ware, neye akiwamera nzuruku, akamba:

¹⁹ “Nnomi novyo nipeni noyo mamulaka-yo, ipate wanintula makono onse, ampokerere Roho Takatifu.”

²⁰ Fala Peduru akimwambira: “Upoteya uwe pamoja na nzuruku wako-wo mwanyewe! Kuwaza kuwa ruhuya ya Mwenyezimungu ipatikana kwa nzuruku?”

²¹ Uwe auna fungu wala upande kati ya eyi kazi-yi kamana moyo wako auri sana mbere ya Mwenyezimungu!

²² Basi, tubiya mabaya ako-yo, unlebele Mola, dalili akuswamii caulangele mmojo mwako-co.

²³ Kamana niwona kuwa kwanawo nyongo ya wiyana pakulu, na kuwa nkati ya kifungo ca ubaya.”

²⁴ Ansumani akiwajibu, akamba: “Umwe-po nilebeleleni ka Mola ipate cisinikune kimojawapo vyamusowere-vyo.”

²⁵ Peduru na Yahaya, pawesire kulavya ushahidi na kwereza usemi wa Mola, wakiludira Yerusalemu. Pawakiludi, wakereza Habari Ngema makaya mengi a waSamariya.

²⁶ Ikisa, laika wa Mola akisowera na Filipi, akamba: “Lawa uke upande wa suheli, utware njira ya kuteremukira Yerusalemu ukukirira Gaza.” Noyo njira-yo yalanga.

²⁷ Basi Filipi akilawa akuka. Paakuka akismanana naye mwananlume cande wa Etiyopiya, ákiwa ntumisi nkulu wa Kandasi†, Rainya wa Etiyopiya. Noyo mwananlume-yo ndi agabiziwe piya kazi za mizuruku. Iye kôka Yerusalemu kuntu kuza Mwenyezimungu.

²⁸ Paásimanane nawo-po ákiludira kwawo. Kekala munkukuta mwake, akifyoma kitabu ca nabii Izaya.

²⁹ Roho Takatifu kamwambira Filipi: “Sengereza karibu ya nkukuta ure pare, ukasikire nowe.”

³⁰ Filipi akituwa akisengereza pankukuta pare, akinsikira nTiyopiya ire akifyoma kitabu ca nabii Izaya. Filipi akindairi: “Mwaja? Camufyoma-ci, mwankwereriwa?”

³¹ Amiri ire akinjibu: “Nereriwaja saneleweshiwe?” Kwa javire, iye akimwambira

---

† 8:27 “Kandasi” mana ake “Rainya”.

Filipi, akamba: “Kwera munkukuta-mu, tikare onse.”

³² Usowezi takatifu‡ wawenye waákifyoma ndiwu, ukwamba javi:

“Iye ákiwa kamba kondoo wakuka kusinjiwa, kamba mwana wa kondoo vyanyamala ndu, ka mwenye kunsinja mabururu ake, novyo-novyoni neye aambure kanywa yake.

³³ Kwa kurinyenyekeya kwake, wantuwa shariya. Hapana asaka kusowera kuhusu kizazi cake konta uhai wake ulaviwa mulumwengu-mu.”

³⁴ Amiri ire akindairi Filipi: “Nukulebela, evi vyaamba nabii-vi kankumwamba nani? Kankuramba mwananyewe au munu mwengine mmojawapo?”

³⁵ Basi Filipi akanza kusowera, na mwanzo wa noya Mandiko Takatifu-ya, akimwereza habari ya Insa.

³⁶ Pawakuka munjira, wakisingana maji. Amiri ire akamba: “Are pare maji! Cikataza omi koziwa kinani?”

³⁷ §

³⁸ Basi, amiri ire akimisisa nkukuta ure, wakisuka wo-wawiri, wakingira mmaji, Filipi ire aki-moza noparepare.

³⁹ Pawalawire mmaji mure, Roho wa Mola akinlainisa Filipi, na amiri ire awere wakummona tena. Basi, akitwala njira akuka vyake ka moyo radi!

---

‡ **8:32** Ona Izaya 53:7-8. § **8:37** Mandiko mengine a mida eyi aya-yi aipo. [Filipi akinjibu: “Ukamini ka moyo wako piya, acipo cikataza.” Na iye akinjibu: “Nukwamini kuwa Insa Almasihi Mwana wa Mwenyezimungu.”]

40 Filipi akiwoniwa Azoto, akipita akereza Habari Ngema kaya ulu-ulu zire piya mpaka akifika Kaisariya.

9

Insa amwita Saulu anfulate

¹ Saulu akizidi kutisha na mawazo a kuwolaya wanafunzi wa Mwenye Insa. Akimukira nkulu wa wakulungwa wa dini,

² kunlebela waraka ya kuka Damashiku akolote mmasinagoga, ipate akiwasingana walume au waka wenye kifulata Njira ya Insa, awafunge, oke nawo Yerusalemu.

³ Fala iye paakuka vikinkuna ari karibu ya Damashiku, kwa gafula ikinzunguriza nuru ya kulawa binguni.

⁴ Noparepare akigwa, akisikira shauti ikimwambira: “Saulu, Saulu, mbana unilumbata?”

⁵ Iye akidairi: “Uwe nani, Mwenye?”

Shauti ire ikinjibu: “Omi Insa waunlumbatanga-yo.

⁶ Fala lamuka, uke ire kaya ire, eko ukwambiriwa caukujuzi kutenda.”

⁷ Wanawalume walongozane naye Saulu ware, wakimira wakinyamala, wakisikira shauti fala awakimmona munu wawenye. Mashala!

⁸ Saulu akilamuka pansu pare, na ingawa maso ake kafungula, fala aakiwona kinu. Ndimana, ewo wakinkola nkono, wakimukisa Damashiku.

⁹ Iye kekala suku natu saawona. Nozo suku-zo, aataire pakanywa cakurya wala maji.

¹⁰ Damashiku kure ákiwapo mwanafunzi mmoja wakwitiwa Ananiya, imwisukira ruhuya ya Mwenye Insa, shauti ikimwita: “Ananiya!” Iye akijibu: “Labeka, Mwenye.”

¹¹ Mwenye Insa akimwambira: “Ritengeze, uke barabara yakwitiwa Koloka. Ukafike nyumba ya Yuda, ukandairishe mwananlume wa Tarusu wakwitiwa Saulu. Ka ukweli, iye kankulebela duwa.

¹² Imwisukira ruhuya, neye kammona mwananlume wakwitiwa Ananiya akingira akintula makono, akinlebelela aludire kuwona.”

¹³ Ananiya akijibu: “Mwenye, niwasikiranga wanu wengi wawenye wakisowera kuhusu noyo mwananlume-yo na ubaya mwingi iye awatendanga wanu wako watakatifu Yerusalemu-ko.

¹⁴ Na epa iye kanawo mamulaka a wakulungwa wa dini a kuwafunga piya wenye kwambudu zina rako.”

¹⁵ Fala Mwenye kamwambira: “Uka, konta noyo mwananlume-yo nintondola nintumire awereze zina rangu Sawari-Mayahudi, mafalume, pamoja na walziraeli.

¹⁶ Omi mwananyewe nimolotera Saulu mashaka akija kunkuna kwa ajili yangu.”

¹⁷ Basi Ananiya akuka, akingira nyumba ire, akintula makono, akamba: “Nduyangu Saulu, Mwenye kanituma kwako, Insa mwananyewe akulawírire munjira-yo, ipate uludire kuwona na akwijare Roho Takatifu.”

¹⁸ Kwa mpunde noure, vigwa vinu mmaso mwa Saulu vyakulanda mamba a inswi. Kweli, iye akiludira kuwona. Basi, akilamuka akuka akoziwa.

19 Pesire kurya, akipata nguvu.

Saulu Damashiku

Saulu akikala Damashiku nokure pamoja na wanafunzi wa Insa kwa muda wa suku aba.

²⁰ Kwa wakati noure, akuka mmasinagoga a Mayahudi, akanza kwereza kuhusu Insa, kuwa iye ndi Mwana wa Mwenyezimungu.

²¹ Piya wakinsikira, wakitajabu, wakamba: “Sinoyu mwananlume akiwalumbata wambudu zina ra Insa Yerusalemu kure-yu? Sicinjisire epa noco, awafunge, awapereke ka walongozi wa dini?”

²² Fala Saulu kila mara akizidi kwijaziwa uwezo. Iye akiwatikinisa Mayahudi wakikala Damashiku kwa kuwejiwisa kuwa Insa ndi Almasihi.

²³ Zipita suku nyingi zawenye,

²⁴ Mayahudi wakisikizana kumulaya, fala iye kawejwirira mipango yawo. Ikisa tena, Mayahudi wakisonderanga mmiryango ya kaya, usiku na nsana, ipate wammone Saulu wamulaye.

²⁵ Ndimana, wanafunzi wake wakintwala usiku, wakimpenyeza pakitololo ca kipama, wakinteremusa.*

²⁶ Saulu paafikire Yerusalemu, kayerera kusan-ganyika na wanafunzi wa Insa. Fala piya ware wakimopa, awakamini kuwa iye kweli-kwelini mwanafunzi.

²⁷ Fala Barinaba akintwala, akimpereka ka mawalii. Akiwereza namuna Saulu vyaâmonire

---

* **9:25** Ona 2 waKorintiyu 11:33.

Mwenye Insa munjira, âkisowera naye. Na kawereza novyo namuna vyêreze kuhusu Mwenye Insa bila wofi Damashiku.

²⁸ Kwa javyo, Saulu akenenda nawo pamoja Yerusalemu, âkiwa na uhuru wa kwingira na kulawa kati yawo, âkiwereza kuhusu Insa bila wofi.

²⁹ Iye âkisoweranga na âkikaidiyana nawo Mayahudi wakusowera kigeregu, fala ewo wakisakula namuna ya kumulaya.

³⁰ Pawasikire, wanduze wenye kwamini wakintwala Saulu, wakuka naye Kaisariya, nokurekure wakimpereka Tarusu.

³¹ Kwa javyo, jamati inti za Yudeya, Galileya, na Samariya zikiwa nawo usalama na zikirimba. Zikirijenga na inshima za Mola na kwa nguvu za Roho Takatifu, zikizidi kongezeka.

Kuponesiwa ka Aineya

³² Peduru âkenendanga kila upande, koka novyo kuwawona watakatifu wakikala Lida.

³³ Noko akisimanana na mwananlume mmoja wakwitiwa Aineya, âkiwa kitewe, mainsha ake âkiwa a pakinanda muda wa myaka minane.

³⁴ Peduru akimwambira: “Aineya, Insa Almasihi akuponesa! Lamuka, tandika kinanda cako.” Neye, kwa mpunde noure, akilamuka.

³⁵ Wanu piya wa makaya a Lida pamoja na a Saroni wammona, newo wamwamini Mwenye Insa.

Kuziribusiwa ka Tabita

³⁶ Kaya ulu ya Yafa âkiwapo mwanafunzi mmoja wakimwita Tabita. (Zina nkigeregu akitiwa

Dorka.) Noyo mwanamuka-yo ákitendanga vitendo vyema na ákilavyanga zaka.

³⁷ Kwa nozire suku zire, kalwala, ikisa akifwa. Bandi ya kumosa, maiti wakitula kukisusi kugorofa.

³⁸ Kwa kuwa Yafa kúkiwa karibu na Lida, wanafunzi pawasikire kuwa Peduru kawa Lida, wamperekera wanawalume wawiri kuntafadali javi: “Njo kwetu kuno, usikawe.”

³⁹ Kwa javyo, Peduru akilawa, akilongozana nawo. Nakufika, wakimpereka kugorofa nkisusi. Piya manankweli wakimira karibu ya Peduru, kuno wakirira na wakimolotera anzu na nguwo zaákisonanga Dorka ári hai.

⁴⁰ Peduru wanu ware piya akiwalavira panja, akikokora, akilebela duwa. Ikisa akizungunuka, akinnang'aniza maiti ire, akamba: “Tabita, lamuka!” Iye akifungula maso ake, nakummona Peduru, akikala. Mama!

⁴¹ Peduru akinkola nkono, akinlamusa, akimwimisa. Ikisa akiweta wenye kwamini ware pamoja na manankweli, akiwolotera nkomu wawenye dodola.

⁴² Wanu piya wa kaya ulu ya Yafa ire wakisikira habari zikunire zire, na wengi wakinkubali Mwenye Insa.

⁴³ Na Peduru kainshi suku nyingi zawenye Yafa kure nnyumba ya mwenye Ansumani. Ansumani-yo kazi yake ikiwa nsuwa-sambala.

10

Habari Ngema iwafika wanu Sawari-Mayahudi

Koroneliyu amwisukira laika

¹ Ákiwapo Kaisariya mwananlume mmoja ákitiwa Koroneliyu, ákiwa nfalume wa kundi ra masurudadu rikitiwa “Kundi ra Italiya”.

² Iye akimwajibu mambo a Mwenyezimungu, na akimopa Mwenyezimungu, iye pamoja na jamaa zake piya. Iye ákilavyanga zaka pakulu, na daima ákilebelanga duwa ka Mwenyezimungu.

³ Kwa suku moja, wakati wa alhanswiri, imwisukira ruhuya, kammona sana-sana laika wa Mwenyezimungu akinjira akimwita: “Koroneliyu!”

⁴ We! Akibaki akinnang'aniza laika ire rungu-rungu, wakushanga wawenye, akindairi: “Kinani mwenye?”

Laika ire akinjibu: “Duwa yako pamoja na zaka yaulavyanga ifika ka Mwenyezimungu akumbukire tamaa zake.

⁵ Epa sambu, wapereke wanawalume woke mpaka Yafa, wakantware mwananlume wakwitiwa Ansumani, atapiriwe zina ra Peduru.

⁶ Eyu munu-yu kafikira ka mwananlume wakwitiwa Ansumani, nsuwa-sambala. Nyumba yake iwa nanyenje ya mwani.”

⁷ Nakulainika laika waakisowera naye ire, iye akiweta watumisi wake wawiri na surudadu mmoja muminu kati ya ware wákiwa pakazi yake.

⁸ Akikola kuwereza piya, akiwatuma kuka Yafa.

Peduru imwisukira ruhuya

⁹ Subuu yake, ewo pawakenenda munjira karibu ya Yafa, Peduru akikwera pajulu ya nyumba kulebela duwa. Íkiwa kiyasi ca aduhuri.

¹⁰ Ikinkola njala, akisakula kurya. Pawakipika cakurya, ikimwisukira ruhuya.

¹¹ Kawona bingu iri wanzu, cikija kinu cakulanda nguwo ulu ifungiwe malunsa ómane, ikiteremusiriwa pansu.

¹² Nkati-mo wákiwapo kila namuna ya manyama wa maulu mane na wadudu wakurikweta pansu pamoja na nyuni za julu.

¹³ Basi iye akisikira shauti, ikamba: “Lamuka Peduru, sinja, urye.”

¹⁴ Peduru akamba: “Sishubutu, Mwenye! Kama tangu sinarya kinyafu wala caharamu.”

¹⁵ Kwa mara nyengine tena, shauti ire ikimwambira javi: “Usite haramu kinu caahalalishe Mwenyezimungu.”

¹⁶ Evi vikuna mara natu. Kwa mpunde noure, nguwo ire ikiludisiriwa binguni.

¹⁷ Peduru, paakishanga kuhusu mana a ruhuya imwisukire ire, wanu watumiwe na Koroneliyu ware wémira panryango, wakidairi nyumba ya Ansumani.

¹⁸ Wakita, wakidairi: “Mwananlume wakwitiwa Ansumani Peduru kafikira nomu?”

¹⁹ Peduru paakiwaza mana a ruhuya ire, Roho Takatifu akimwambira javi: “Ona, wanu watatu wajire-wo wakusakula.

²⁰ Basi, lamuka wisuke, ulongozane nawo, usiwe na dana, konta omi ndi niwatumire.”

²¹ Kwa javyo, Peduru akisuka, akiwambira wanu ware: “Omi ndi munu wawenye wamúri kunsakula-yo, epa cikujisireni kinani?”

²² Ewo wakinjibu: “Ofwe katituma Koroneliyu, nfalume wa kundi ra masurudadu. Iye mwenyé

shariya, amopa Mwenyezimungu, na Mayahudi piya wansifu pakulu sana. Iye kamuriwa na laika takatifu atumize kukwita uke kwake, ipate akakusikire usowezi wako.”

²³ Basi Peduru akiwakaribisha wakingira, wakifikira nopare. Subuu yake iye akilawa, akilongozana nawo, pamoja na wenziwe wamojawapo wa Yafa wakimpereka.

²⁴ Subuu yake, akifika Kaisariya, na Koroneliyu neye kekala ákiwarindira. Iye kâwalarika jamaa zake na marafiki zake wa pamoyo.

²⁵ Sambu, Peduru pengire, Koroneliyu nakumona, akingwirira mmaulu kuntukuza.

²⁶ Fala Peduru akinlamusa, akimwambira: “Imira! Omi novyo niwa mwanadamu!”

²⁷ Peduru nakusowera naye, kengira pansana, kawasingana wanu wengi wajumana,

²⁸ akikola kuwambira: “Umwe mukwijiwa kuwa Yahudi aajuzi kusanganyika au kuwandikana naye munu Saari-Yahudi. Fala Mwenyezimungu kanifahamisha munu nisimwite nnyafu wala haramu.

²⁹ Ndimana panitiwe, nija epa ka moyo radi. Kwa javyo, munitira kinani?”

³⁰ Koroneliyu akinjibu: “Bandi ya suku nne, nowu wakati wa alhanswiri-wu, nikilebela duwa nnyumba mwangu-mu. Kwa mpunde nimmona munu kemira mbere yangu, kavala mavazi melupa akumensa-mensa,

³¹ akinambira: ‘Koroneliyu, isikiriwa duwa yako-yo pamoja na zaka yaulavyanga-yo vyankukumbukiriwa mbere ya Mwenyezimungu.

³² Kwa javyo, ntume munu Yafa akantware Ansumani atapiriwe zina ra Peduru. Iye kafikira nyumba ya Ansumani, nsuwaji sambala, akwikala nanyenje ya mwani.’

³³ Ndimana, nitumiza kukwita upesi-upesi, na uwe kutenda sana kuja. Epa sambi piya tijumana nopa mbere ya Mwenyezimungu kusikira piya vyaakwamurire Mola.”

Peduru awereza Habari Ngema Sawari-Mayahudi

³⁴ Basi, Peduru akanza kusowera, akamba: “Ka ukweli, nereriwa kuwa Mwenyezimungu wanu piya awatafiti sawa-sawa.

³⁵ Wanu wa kabila mojawapo wakumópa na wakaténda shariya, iye awapokerera.

³⁶ Mukwijiwa habari Mwenyezimungu zawaperekere walziraeli, kupata kuwereza usalama julu ya Insa Almasihi. Iye ndi Mwenye wa wanu piya.

³⁷ Umwe mukwijiwa vinu vikunire inti ya Yudeya piya, mwanzo wa Galileya, bandi ya koza kakerezanga Yahaya.

³⁸ Mukwijiwa kuhusu Insa nNazareti namuna Mwenyezimungu vyaantawaze kwa Roho Takatifu na vyaampere uwezo. Mukwijiwa kuwa iye kenenda kila upande, akiwatenda wanu vyema, na akiwaponesha piya wenye kutabishiwa na mashetwani konta Mwenyezimungu ákiwa pamoja naye.

³⁹ Ofwe tiwa mashahidi wa piya vyaatendire Insa, inti za Mayahudi na Yerusalemu. Ikisa tena ewo wamûlaya, wangomezera pamuti.

⁴⁰ Fala suka ya tatu, Mwenyezimungu munu-yu kanfufula na kamolota baina awoniwe,

⁴¹ siyo kuwa wammona wanu piya, ila kawoniwa na mashahidi watondoriwe mida na Mwenyezimungu, ofwe tirire na tinywere naye, bandi ya iye kufufuka ka wafwi.

⁴² Iye katilaizira tiwereze wanu, tilavye ushahidi kuwa iye ndi ire atomoriwe na Mwenyezimungu awe mwenyé kuwalamula wari hai na wafwire.

⁴³ Piya minabii walavya ushahidi kuhusu noyu, wamba kuwa piya wenye kumwamini onse wapata kuswamiiwa madambi, kwa zina rake.”

Sawari-Mayahudi awesukira Roho Takatifu

⁴⁴ Peduru kuno akisowera novire, Roho Takatifu akiwesukira piya wanu wakisikira usowezi ware.

⁴⁵ Mayahudi makamilifu wampereke Peduru ware, watajabu pakulu sana kontā Roho Takatifu kawamiminira* novyo wanu Sawari-Mayahudi.

⁴⁶ Kamana wawasikira wakisowera luga sazi-wikana, kuno wakinsifu Mwenyezimungu. Ikisa Peduru akijibu,

⁴⁷ akamba: “Ewa wanu-wa wampokerera Roho Takatifu kamba ofwe. Akataza maji koziwa ewo nani?”

⁴⁸ Ikisa Peduru akamuru wakoziwe kwa zina ra Insa Almasihi. Mwinsho, wakinlebelā Peduru wekare naye muda wa suku aba.

---

* **10:45** Mana ake: Roho Takatifu kawejala wanu ware, kawapa uwezo upya.

11

Peduru akwereza jamati ya Yerusalemu habari zikunire

¹ Sambu, mawalii na wenye kwamini inti ya Yudeya piya wasikira kuwa wanu Sawari-Mayahudi wakubali usemi wa Mwenyezimungu.

² Peduru, paafikire Yerusalemu, akisutumiwa na wenziwe ware wataiwe itani ware.

³ Ewo wakamba: “Uwe kwingira nyumba ya wanu sawatayiwe itani, ikisa tena kurya nawo pamoja!”

⁴ Fala Peduru akanza kuwambira vyavifulatane, akamba:

⁵ “Omi nikiwa kaya ulu ya Yafa nikilebela duwa. Noparepare, inisukira ruhuya. Niwona kinu karibu yangu cakulanda nguwo ulu ikilawa binguni, yakuwa na malunsa mane ikinitelemukira panikiwa pare.

⁶ Panikinang'aniza sana, nkati mwake niwawona manyama wa maulu mane, nyama za nundu, wadudu wakurikweta pansu, pamoja na nyuni za julu.

⁷ Ikisa nisikira novyo shauti ikinambira: ‘Lamuka Peduru, usinje, urye!’

⁸ Nikilawa omi nikijibu: ‘Sishubutu, Mwenye! Sinarya kinu kinyafu wala ca haramu.’

⁹ Shauti ya mbinguni ire ikinambira tena javi: ‘Usite haramu kinu caahalalishe Mwenyezimungu.’

¹⁰ Evi vinikuna mara natu, ikisa nguwo ire ikiludisiriwa binguni.

11 Kwa mpunde noure, wanawalume watatu wakija mpaka nyumba yanifikire ire. Ewo wakilawa Kaisariya wâtumiwa kwangu omi.

12 Roho wa Mwenyezimungu kanambira nilawe nuke na wanu ware, nisiwe na wasi-wasi nawo ingawa siwo Mayahudi. Tikilongozana na wanduzangu sita ware. Nakufika tikingira nyumba ya ire atumire ire.

13 Basi iye akanza kutereza namuna vyaamonire laika pakaya pake, emire akamba: ‘Watumbe wanu Yafa wakantware Ansumani Peduru.

14 Iye akwambira usowezi wakukuvusha uwe pamoja na jamaa zako.’

15 Pananzire kusowera nawo, akiwesukira Roho Takatifu, kamba vyaanzire kutisukira ofwe.

16 Na nikumbukira vyaasemire Mwenye Insa kuwa: ‘Ndi kweli kuwa Yahaya koza na maji, fala umwe mukuja koziwa na Roho Takatifu*.’

17 Sambu, ikiwa Mwenyezimungu kawapa wanu ware uwezo mmoja kamba vyatipere ofwe novyo, patimwaminire Mwenye Insa Almasihi, omi ndi nani wakubishana na Mwenyezimungu?”

18 Ewo pawasikire usowezi-wu wakitengemana, wakintukuza Mwenyezimungu, wakamba: “Wanu Sawari-Mayahudi newo novyo Mwenyezimungu kawapa kutubiya†, wapate mainsha a milele.”

Jamati ya Antiyokiya

---

* **11:16** “Koziwa na Roho Takatifu” mana ake ndi kwijaziwa na Roho Takatifu. † **11:18** “Kutubiya” epa mana ake ndi “nafasi ya kutubiya”.

19 Wenye kwamini watawanyikana kwa sababu ya kulumbatiwa kulawirire bandi ya kufwa Shitefanu. Wengine wakuka inti ya Foinikiya, wengine Kiporo, na wengine Antiyokiya. Wakipita wakereza habari ya Insa, ila wakiwereza Mayahudi tu basi.

20 Fala wengine wa Kiporo na wa Kireni woka mpaka Antiyokiya, nokurekure wakisowera novyo na wanu Sawari-Mayahudi, wakiwereza kuhusu Mwenye Insa.

21 Na uwezo wa Mola‡ úkiwa pamoja newo. Wanu wengi wakinkubali Mwenye Insa.

22 Habari-zi zisikirikana jamati ya Yerusalemu, newo wakintuma Barinaba oke Antiyokiya.

23 Barinaba paafikire nakuwona neema ya Mwenyezimungu kawa radi, na kawarimbisa myoyo piya ware walungane na Mwenye wawe na niya ya mmoyo.

24 Kamana Barinaba ákiwa munu mwema, wakumwijala Roho Takatifu na waminifu. Na wakongezeka wanu wengi wawenye upande wa Mwenye Insa.

25 Ikisa Barinaba akilawa akuka Tarusu kupita akinsakula Saulu.

26 Nakunsingana, akinsukula mpaka Antiyokiya. Wakijumana nokurekure mwaka nzima pamoja na jamati ya Antiyokiya, mwawákiwafunda wanu wengi wawenye. Na Antiyokiya kure, wanafunzi ndi kawanzire kwitiwa “wafulati wa Insa”.

27 Kwa nozire suku zire, minabii wengine wâlawa Yerusalemu wakuka Antiyokiya.

---

‡ 11:21 Kigeregu: “nkono wa Mola,” mana ake “uwezo wa Mola”.

²⁸ Katika kundi rawo, munu mmoja wakwitiwa Agabu akilamuka, na kwa uwezo wa Roho Takatifu akiwambira: “Ikuja njala ulu futi ulumwengu nzima-wu.” (Eyo njala-yo kweli-kwelini ikija iki-lawirira wakati wa Klaudiyu§.)

²⁹ Basi wanafunzi wakinuwiya kuwasaidiya wenziwawo wakiinshingi Yudeya, kila mmoja kanga cawere nawo.

³⁰ Newo wakitenda novire, wakipereka ka walongozi wa jamati mmakono mwa Barinaba pamoja na Saulu.

12

Wenye kwamini walumbatiwa

¹ Kwa nowo wakati-wo, nfalume Herodi akitumiza kuwatabisha wanu wamojawapo wa jamati kwa kutumira makono awo.

² Iye kamulaya na upanga Yakobu nduye Yahaya.

³ Pawonire kuwa Mayahudi viwajibu, Peduru novyo akingunga. (Evyo vikuna wakati wa jambo ra Mayahudi ra “Mikate saina furumento”).

⁴ Nakunkola akintaya nkalaboshu, akingabizi mmakono mwa vipinga vine vya masurudadu wane-wane wakipitisana. Mpango wake úkiwa olotiwe mbere ya wanu bandi ya suku ya Pashukwa.

⁵ Kwa javyo, Peduru akifungiwa nkalaboshu, kuno jamati ikinlebelela duwa mpunde-mpunde ka Mwenyezimungu.

Kufunguriwa ka Peduru

---

§ 11:28 Kalaudiyu ákiwa nfalume wa waRoma.

⁶ Ifikire karibu Herodi kumolota Peduru mbere ya wanu, noire suku ire usiku wake Peduru kâlala kati-kati ya masurudadu wawiri, afungiwe na alucema kuno na kuno. Wákiwepo masurudadu wengine wêkala panryango wa kalaboshu ire.

⁷ Mpunde noure akimwisukira laika wa Mola, nkalaboshu mure ikijala nuru mukilangala vu! Laika akintikinya weya Peduru akinlamusa, akimwambira javi: “Lamuka upesi!” Unyolo ure ukinvurika makono mure ukigwa, iyai!

⁸ Laika ire akimwambira javi: “Vala ukanda na viratu vyako.” Peduru akitenda novire. Laika ire akamba tena: “Vala koti rako mmaweya-mo, unifulate.”

⁹ Iye akilawa akinfulata, sejiwa kuwa vyakweli vyaakikunisha laika ire, akitula kamba ári kulota.

¹⁰ Ewo, bandi yakumpunda surudadu wakwanza na wapiri, wakifika panryango wa cuma wakulawira nkaya. Ukifunguka wanyewe, newo wakilawa, wakidanira mbarabara. Kwa mpunde noure, laika ire akilainika.

¹¹ Noure wakati ure, Peduru akifahamu vikunire vire, akamba: “Sambi ndi panijiwe kwelikwelini kuwa Mola kampereka laika wake, kani-nusuru mmakono mwa Herodi na piya vyawalan-gele kunitenda Mayahudi.”

Peduru akwereza kufunguriwa kwake

¹² Paakiwaza javire, Peduru akifika kwawo Mariyamu, mamaye Yahaya ákitiwanga kwa zina rengine Maruku. Noko ndi kawajumane wanu wengi wakinlebelela duwa.

¹³ Peduru nakufika, akibiya nryango wa kubal-akãu. Ntumisi wakwitiwa Roza akilamuka akuka kwitika hodi ikilombiwa ire.

¹⁴ Paamanyire kuwa shauti ya Peduru, akitenda radi pakulu sana, akasa kufungula nryango, akituwirira pansana, akereza akamba: “Umwe! Peduru ndi ari kulomba hodi.”

¹⁵ Fala ewo wamwambira, wamba: “Uwe kumamava.” Fala iye akakikisha kanguvu: “Kweli!” Sambu ewo wakinjibu: “Siyo iye, laika wake.”

¹⁶ Basi sambu, Peduru akizidi kwibiya nryango ure kim-kim-kim! Mwinsho, pawafungure wammona Peduru, mama! Wakitajabu pakulu futi!

¹⁷ Iye akiwatendera alama na makono ipate wanyamare. Sambu, akikola kuwereza namuna Mola vyaanlavire nkalaboshu. Ikisa akiwambira: “Ezi habari-zi mwerezeni Yakobu na wajamaa wengine.” Nakulawa, akuka upande mwengine.

¹⁸ Pakucere subuu, masurudadu wanza kufazaika pakulu sana. Awakijiwa cinkunire Peduru.

¹⁹ Herodi akitumiza asakuriwe Peduru. Paa-towire kuwoneka, akiwadairi masurudadu ware, na akamuru wolaiwe. Mwinsho, Herodi akilawa Yudeya, akuka akikala Kaisariya suku aba.

Kifo ca nfalume Herodi

²⁰ Sambu, Herodi kakimiyana nawo pakulu wanu wa Tiru na wa Sidoni. Basi ewo wakijumanana wakuka wakisowera naye. Ewo wanza kunfika Balashitu, nkolakazi maalumu wa nyumba ya nfalume awasaidiye. Ikisa wakinlebelala Herodi wapatane naye kwa usalama konta ewo inti

ya Herodi nokure ndi kawakukanga wakipata vyakurya.

²¹ Suku Herodi yaâturire kusowera na wanu ware, iye kavala mavazi a kifalume, akikala pakiti cake, akanza kuwapa habari mbere yawo.

²² Basi wanu wakibiya kilulu. Lu-lu-lu! Wakamba: “Eyo asowera-yo nlungu, siyo mwanadamu!”

²³ Kwa noure mpunde ure, laika wa Mola akimwibiya Herodi, konta aampere utukufu Mwenyezimungu! Ndimana, Herodi akifwa, akiriwa na nvunyo.

²⁴ Sambu, usemi wa Mwenye ukereziwa, na inti ire piya ukizidi kwenera.

²⁵ Barinaba na Saulu, pawatimize kazi zawo, wakiludira Yerusalemu kure, wânsukula Yahaya wakwitiwa Maruku.

13

Roho Takatifu awatondola Barinaba na Saulu

¹ Nkati ya jamati ya Antiyokiya, wâkiwapo minabii na wanlimu*. Kati ya ewo, wâkiwapo Barinaba, Ansumani (zina rengine akitiwa “Mwerufi”), Lukiyu nKireni, Manaheni (rafiki yake nfalume Herodi tangu usimana wawo) pamoja na Saulu.

² Suku moja, pawâkitenda ibada ya Mwenye pamoja na kufunga, Roho Takatifu kawambira javi: “Walavyeni sambu-pa Barinaba na Saulu

---

* **13:1** Minabii wakereza Habari Ngema na wanlimu wakiwafunda wanu kuhusu Mandiko.

wawe wangu omi, watende kazi maalumu yani-wetire.”

³ Basi, pawesire kufunga na kutenda duwa, wawatula makono ikisa wakilayana nawo wakuka.

Safari yakwanza ya Saulu kwereza Habari Ngema

Barinaba na Saulu kisirwa ca Kiporo

⁴ Kwa javyo, Barinaba na Saulu, kwa kuperekiwa na Roho Takatifu, wakilawa wakukirira Selukiya. Nokurekure wakiripakira, wakuka na batela mpaka Kiporo.

⁵ Nakufika Salamina, wakanza kwereza usemi wa Mwenyezimungu mmasinagoga a Mayahudi. Wákiwa pamoja na Yahaya akiwasaidiya.

⁶ Wenenda kisirwa ca Kiporo piya mpaka wafika Pafu. Nokurekure wansingana Yahudi mmoja wakwitiwa Bar-Insa. Iye ákiwa nabii nlongo na nsawi.

⁷ Iye ákiwa pamoja na nfalume wa kisirwa cire wakwitiwa Seruju Paulu, mwananlume mwerevu. Eyu akiwarifu Barinaba na Saulu konta akisaka kusikira usemi wa Mwenyezimungu.

⁸ Falakini Elima (ndi vyaakitiwa nkigeregu) noire nsawi ire, akibishana nawo Barinaba na Saulu. Akinkenkeza nfalume anzungunuse kwamini.

⁹ Fala Saulu, kwa zina rengine wawakimwita Paulu, kamwijala Roho Takatifu, akinnang'aniza nsawi ire rungu-rungu, akimwambira javi:

¹⁰ “Uwe kuwa mwana wa Ibilisi! Ukwijala ulongo na vitendo vya ubaya. Kuwa aduwi wa

shariya piya. Ukwasa rini kuzungunusa njira za kweli za Mwenye Insa?

¹¹ Epa sambi, nkono wa Mwenye ubishana nowe. Ukuwa kipofu, kwa muda mojawapo auja kuwona juwa.” Kwa mpunde noure, Elima kumaso kukimwinukala pi. Akizungunuka-zungunuka kunsakula munu ankore nkono, ankongoje.

¹² Basi nfalume ire nakuwona vikunire vire, kamini, na katajabu mafundiro a Mwenye.

Paulu na Barinaba wakwereza Habari Ngema inti ya Pisidiya

¹³ Paulu na wenziwe wakilawa Pafu, wakiloka, wakuka Perga ya Panfiliya. Nokurekure, Yahaya akiwasa, akiludira Yerusalemu.

¹⁴ Ewo wakizidi kusafiri, wakilawa Perga, wakuka mpaka Antiyokiya, inti ya Pisidiya. Suku ya sabadu wakingira nsinagoga, wakikala.

¹⁵ Ikisa zikifyomiwa shariya za Musa na mandiko a minabii wengine-po. Nakisa waku-lungwa wa sinagoga wakiwakaribisha Paulu na Barinaba, wakiwambira: “Wanduzangu, ári na usowezi wakuwahurumiya wanu-wa onse, ereze.”

¹⁶ Sambu, Paulu akilamuka, akolosa nkono, akisema: “Wenzangu walziraeli na umwe muri kumopa Mwenyezimungu: sikirizani sana-sana.

¹⁷ Nlungu wa umati walziraeli-wu kawatondola babu zetu na kawatula ubora pawákikalanga kiyeni inti ya Miswiri. Kwa nkono wake wa uwezo, kawalamusa kawalavya noyo inti-yo.

¹⁸ Iye pawákiwa nlanga kawavumirira kiyasi ca myaka arubaini.

19 Na bandi ya kupoteza kabila saba inti ya Kanaa, iye kawapa wanu wake kuriti inti yawo,

20 kiyasi ca myaka miya nne na amusini†. Ikisa akiwagabizi mafalume wanguvu mpaka paataware nabii Samuweli.

21 Basi sambi, wanu ware wâlebelâ wapewe nfalume, na Mwenyezimungu akiwapa Saulu, mwana wa Kishi, mwananlume mmoja wa rikolo ra Benjami. Iye kamiliki myaka arubaini.

22 Nakunlavya Saulu, akintawaza Daudi kuwa nfalume wawo. Kuhusu Daudi, Mwenyezimungu kalavya ushahidi, kaamba javi:

‘Nimmonerera Daudi, mwana wa Yese.

Iye nomi moyo wetu mmoja,

iye ndi ája kutimiza nafsi yangu piya.’

23 Kati ya ujukulu wa noyu Daudi-yu, Mwenyezimungu kawaperekera waIziraeli Nvushi, Insa, kamba iye vyaâwapere tamaa‡.

24 Kábula ya kuja Insa, Yahaya kâwereza futi wanu piya wa Iziraeli kuwa watubiye dambi zawo, woziwe.

25 Karibu ya kumariza kazi zake, Yahaya kawambira wanu javi: ‘Umwe mudaniza kuwa omi niwa nani? Omi siri Almasihi, ila iye akuja bandi ya omi, na noyo-yo anta omi siri bora kufungula mizizi ya viratu vyake.’ ”

26 Paulu akizidi kusowera: “Jamaa zangu, ujukulu wa Iburahima na umwe muri

---

† 13:20 Myaka miya nne pawákiwa Miswiri (ona Mwanzo 15:13), na myaka arubaini pawákiwa nlanga, pamoja na myaka kumi tangu kwingira Kanaa mpaka inti-yo payawanyiriwe marikolo (ona Yoshwa 14). ‡ 13:23 Ona Izaya 9:2-7, 12:2-6, 53.

kumopa Mwenyezimungu, ijiwani kuwa usemi wakutivusha tiperekeriwa nófwe.

²⁷ Kamana wanu wa Yerusalemu pamoja na wenye mamulaka awamwijiwe Insa wala awejiwe vyawákifundanga minabii vyawakifyomanga kila sabadu. Pawanhukumire kifo, watimiza novyo-novyoni.

²⁸ Ingawa awapatire sababu mmojawapo ya kunhukumu Insa kifo, fala wanlebela Pilatu kuwa aulaiwe.

²⁹ Na pawesire kutimiza piya vyavyândikiwe kuhusu iye, wanlavya pansalaba§, wanzika nk-aburi.

³⁰ Falakini Mwenyezimungu kanfufula ka wafwi.

³¹ Suku nyingi zawenye, kawalawirira ware wampereke kulawa Galileya kuja Yerusalemu. Na nowo sambipa ndi mashahidi wake mbere ya wanu wa Iziraeli.

³² Nofwe tankukwerezani Habari Ngema kuwa tamaa yawâpewe wababu zetu,

³³ noyo tamaa-yo Mwenyezimungu katimiza kwetu ofwe, ujukulu wawo, kwa kunfufula Insa. Kamba vyavyandikiwe nZaburi yapiri*:

‘Uwe kuwa mwanangu,
mwanzo wa rero omi niwa wawayo.’

³⁴ Ndi ntamana kuhusu habari ya kufufuka ka Insa, Mwenyezimungu kakikisha kuwa mwiri wake aushubutu kuvunda. Iye kasema javi†:

---

§ 13:29 Kigeregu: “muti”. * 13:33 Ona Zaburi 2:7. † 13:34 Ona Izaya 55:3.

‘Nukutenderani mambo takatifu kwa tamaa kamili zanîmpere Daudi.’

35 Ndimana mahala pengine‡ iye kaamba javi:

‘Uwe Ntakatifu wako aumwasa kuvunda nk-aburi.’ ”

36 Paulu kasema tena: “Kusema kweli, Daudi kafwa§ bandi ya kutumika vyanuwiye Mwenyez-imungu kati ya kizazi cake. Nakisa iye kazikiwa pawazikiwe wababuze, na kavunda.

37 Fala mwiri wa ire* afufuriwe na Mwenyez-imungu, aavundire.

38 Kwa javyo, jamaa zangu, ijiwani kuwa julu ya noyu-yu, mwankwereziwa habari ya kuswami-
iwa madambi enu. Julu yake iye, piya wenye kumwamini wavushiwa.

39 Kusema kweli, ewo awavushiwa julu ya shariya ya Musa.

40 Basi, more-moreni visukukuneni kamba vyawandike minabii†, wakamba:

41 ‘Onani umwe, wenye kukejeli!

Mususuka, na mupoteya,
konta suku ndi suku nukutenderani kinu,
umwe amushubutu kukubali,
anta pawepo munu wakukwerezani.’ ”

42 Pawalawire Paulu na Barinaba, wanu ware wakiwatafadali, wakamba: “Sabadu ija-yo, musikose kutereza tena nowu usowezi-wu.”

‡ 13:35 Ona Zaburi 16:10. § 13:36 Kiebraniya: “kalala”.

* 13:37 “Ire” epa ndi Insa. † 13:40 Ona Habakuki 1:5.

⁴³ Pawesire kutawanyikana pasinagoga pare, Mayahudi wengi pamoja na wanu wengine waminire dini ya kiyahudi, wanfulata Paulu na Barinaba. Ewo wakisowera nawo, wakiwataya niya iwazidise kuwa nkati ya rehema ya Mwenyezimungu.

Paulu awereza habari wanu Sawari-Mayahudi

⁴⁴ Paifikire sabadu nyengine ire, aâbakire munu, wanu wengi nkaya mure wajumana kusikira habari za Mwenyezimungu.

⁴⁵ Mayahudi, pawawawonire wanu kuwa wengi, wanza kuwatendera wiyana, wakinkaidi Paulu kuno wakikufuru.

⁴⁶ Fala Paulu na Barinaba, kwanguvu wakiwambira: “Iwa lazima usemi wa Mwenyezimungu kwanza mwambiriwe umwe. Falakini kwa kuwa mukatala na mukolota kuwa amujuzi kuwa na mainsha a milele‡, basi, tilawa tuka kuwerezwa wanu Sawari-Mayahudi.

⁴⁷ Kamana Mola ndi vyaatamurire javyo§:

‘Omi nukutula kuwa nlangaza wa Sawari-Mayahudi, ipate wanu ulumwengu nzima-wu wavushiwe.’ ”

---

‡ **13:46** Au: “kwa kuwa mukatala na murilamula kuwa amuna haki yakupokerera mainsha a milele”. Paulu epa kasowera kinyume. Kusema kweli, Mayahudi ware wakiwaza kuwa ewo tu basi ndi wâkiwa na haki yapokerera mainsha a milele. Visitoshe, Sawari-Mayahudi awâkiwa na eyo haki-yo. Novyo-sivyo Paulu kasowera kuwa siyo ukweli. Wari na haki yakupokera mainsha a milele ndi ware wamwamini Insa. § **13:47** Ona Izaya 49:6.

⁴⁸ Sawari-Mayahudi, pawasikire habari zire, watenda radi na watukuza usemi wa Mwenyez-imungu. Basi wakubalire ndi ware watondoriwe wawe na mainsha a milele.

⁴⁹ Na usemi wa Mola ukereziwa inti ire piya.

⁵⁰ Fala Mayahudi wakiwashongezera wanawaka mamuminu wa vyewo vikulu-vikulu pamoja na walume wakwinshimika wa nkaya mure, wakanza kuwabugudi Paulu na Barinaba, wakiwatuwisira panja ya mipaka yawo.

⁵¹ Basi, mawalii ware wakiripumuna vunvu mmaulu mwawo*, wakuka Ikoniyu.

⁵² Na wanafunzi ikiwejala radi pakulu futi pamoja na Roho Takatifu.

14

Paulu na Barinaba wereza Habari Ngema Ikoniyu

¹ Kaya ya Ikoniyu, Paulu pamoja na Barinaba woka wengira nsinagoga ya Mayahudi, wasowera kwa namuna yakuwa wanu wengi Mayahudi na ware Sawari-Mayahudi wakamini.

² Fala Mayahudi sawakamini ware wawashongezera na wakimwisa roho za ware Sawari-Mayahudi ipate wakimiyane nawo wanduzawo waminire ware.

³ Kwa javyo, Paulu na Barinaba wekala nokure suku nyingi zawenye. Ewo wákisoweranga habari ya Mwenye Insa bila kuropereza, na wakilavya ushahidi kuhusu usemi wa neema yake. Na Insa

---

* **13:51** Kupumuna vunvu ndi alama ya kuwasutumu.

akwakikisha usemi-wo, kwa kuwajanliya alama na matajabisa awakitenda julu ya makono awo.

⁴ Wanu nkaya mure wakawanyika bandi mbiri: wengine wakiwapendeleya Mayahudi, wengine wakiwapendeleya mawalii.

⁵ Basi, Sawari-Mayahudi wamojawapo na Mayahudi pamoja na wakulungwa wawo, wakanza kuwatabisha na kuwapanja na mawe.

⁶ Ndimana, Paulu na Barinaba pawejiwe, wakitirira Lishitera na Deribi, makaya a inti za Lika-woniya, na inti nyengine jirani.

⁷ Nokurekure wakerezanga Habari Ngema.

Mawalii wereza Habari Ngema Lishitera na Deribi

⁸ Lishitera ákiwapo munu mmoja kitewe wa kipongorero, tangu ákiwa saanamba kwenenda.

⁹ Noire kitewe ire kansikira Paulu akisowera. Paulu akinang'aniza rungu-rungu, akiwona kuwa akwamini kuponesiwa,

¹⁰ ndimana akimwambira na shauti ulu-ulu: “Lamuka, wimire sana-sana!” Kitewe ire akitupa, akanza kwenenda-nenda.

¹¹ Wanu pawawonire vyaatendire Paulu vire, wakanza kutamba kwa luga ya Likawoniya, wakipaza wakamba: “Milungu itisukira, nfano wa wanadamu!”

¹² Barinaba wakimwita nlungu Zeyu, na Paulu wakimwita nlungu Herimeyu, konta Paulu ndi akisowera.

¹³ Nlongozi wa dini ya Zeyu ákiwa karibu ya kaya ire, kwa javyo akija mpaka panryango pare, kaja nawo ng'ombe na maluwa. Iye na junudi ya wanu ware wakisaka kutenda kafara ya manyama.

14 Fala mawalii Barinaba na Paulu, pawasikire, wapapula mavazi awo*, wawatuwirira wanu ware, wakiwambira na shauti ulu-ulu, wakamba:

15 “Wanduzangu! Eci camutenda-ci kinani? Ofwe tiwa wanadamu kamba nomwe! Tiwa epa tukwerezeni ipate mwase evi vinu savina mana-vi, muludire upande wa Nlungu hai ombire bingu, ardhii, bahari, pamoja na piya viripo nkati yake.

16 Vizazi vipitire, Mwenyezimungu kâsa mataifa piya wafulate njira zawo wanyewe.

17 Fala aasire kolota ushahidi wake kuhusu vitendo vyake vyema vyaatendanga. Iye apereka nvula kulawa binguni na mavuno a kila mbeyu na mirongo yake, akupani cakurya camusaka, na akwijaza radi myoyo yenu.”

18 Ingawa mawalii ware wasema javire, fala wâkiwa nawo tafauti yakuwakataza kutenda kâfara yawo.

19 Ikisa, wakija Mayahudi wamojawapo kulawa Antiyokiya na Ikoniya. Wakiwashetwani wanu ware, wakikola kumpanja Paulu na mawe, na wakinkwekwetera panja ya kaya ire, wakidaniza kuwa kafwa.

20 Fala wanafunzi pawanzungurize Paulu, iye kalamuka, kengira tena nkaya nomure. Subuu yake, Paulu na Barinaba woka Deribi.

Paulu na Barinaba waludira Antiyokiya inti ya Siriya

---

* 14:14 Kupapula mavazi ikiwa alama ya kukimiwa.

²¹ Paulu na Barinaba wereza Habari Ngema Deribi, na bandi ya kuwapata wanafunzi wengi, waludira tena Lishitera, Ikoniyu, na Antiyokiya.

²² Wakipita wakiwarimbisa myoyo wanafunzi, na wakiwataya nguvu wabaki wakamini. Wakiwahurumiya javi: “Piya tíri kuwamini tíjuzi tikune mashaka mengi tingire muufalume wa Mwenyezimungu.”

²³ Mawalii ware wakipita kila jamati, wakiwatondola wakulungwa wa jamati zire. Bandi yakulebela duwa na kufunga, ewo wakingabizi Mola wawamwaminire.

²⁴ Ikisa wapita inti ya Pisidiya, mpaka wakifika inti ya Panfiliya.

²⁵ Bandi yakuwereza wanu wa Perga usemi wa Mwenyezimungu, wakuka Ataliya.

²⁶ Ikisa wakiripakira mbatela wakuka Antiyokiya. Noko ndi kawâlebeleliwe duwa wapate rehema ya Mwenyezimungu watende kazi yawatimize.

²⁷ Pawafikire Antiyokiya kure, wakiwajumanisa wenye jamati, wakanza kuwambira piya vyaakunishe Mwenyezimungu julu yawo, na wakiwambira Mwenyezimungu vyawafungurire miryango wanu Sawari-Mayahudi newo wamini.

²⁸ Basi, wekala noko na wanafunzi ware suku nyingi zawenye.

15

Mwaha wa itani

¹ Sambu, wamojawapo wakilawa Yudeya wakuka Antiyokiya, wakiwafunda wenye

kwamini javi: “Umwe, ikiwa amutaiwe itani kamba vyaisema tabiya ya Musa, amuvushiwa.”

² Paulu na Barinaba wakanza kubishana na kukaidiyana nawo wanu ware pakulu. Basi, vikilamuriwa kuwa wo-wawiri walawe na wanu wamojawapo woke Yerusalemu, ukasoweriwe ewu mwaha-wu na mawalii pamoja na wakulungwa wa jamati.

³ Kwa javyo, wakisafiriziwa na jamati, wakipita Foinikiya na Samariya, wakereza sana piya viwakunire wanu Sawari-Mayahudi vyawamwaminire Mwenyezimungu. Habari zire ziwafuraisha pakulu sana piya wenye kwamini ware.

⁴ Pawafikire Yerusalemu, ewo wapokereriwa sana-sana na jamati na mawalii pamoja na wakulungwa. Ewo wakiwambira vyaakunishe Mwenyezimungu julu yawo.

⁵ Fala Mayahudi wengine, wenye kwamini wakiwa nkonjo wa Mafarizeu, walamuka, wakamba: “Lazima wataiwe itani na walazimishiwe kifulata shariya za Taureti.”

⁶ Mawalii na wakulungwa ware wakijumana kushauriyana noure mwaha ure.

⁷ Pawesire kukaidiyana pakulu, Peduru akilamuka akiwambira javi: “Jamaa! Umwe mukwi-jiwa kuwa tangu mida, Mwenyezimungu kanitondola kati yenu ipate Sawari-Mayahudi wasikire julu yangu Habari Ngema na wakubali.

⁸ Mwenyezimungu, Mwenyé kwijiwa myoyo piya, kakikisha kuwa awakubali Sawari-Mayahudi julu ya kuwapa newo novyo Roho Takatifu, kamba vyatipere ofwe.

⁹ Iye asiyanise kinu kati yetu ofwe newo, kawaswafi myoyo yawo julu ya kwamini.

¹⁰ Kwa javyo, mbena mumyerera Mwenyezimungu? Wanafunzi muwatika mizigo yakuwa wababu zetu awakidirire wala ofwe atikidiri, sababuni?

¹¹ Kwasa javyo, ofwe-pa tukwamini kuwa tivushiwa julu ya rehema ya Mwenye Insa, kamba vyawavushiwe ewo novyo.”

¹² Kundi ra wanu ware piya wanyamala vii. Wakiwasikiriza Barinaba na Paulu wakereza kuhusu alama na matajabisa atendire Mwenyezimungu julu yawo kati ya ware Sawari-Mayahudi.

¹³ Pawesire kusowera, Yakobu akijibu, akamba: “Jamaa, nisikirizeni omi.

¹⁴ Ansumani* kankutereza namuna Mwenyezimungu vyaanzire kutunza mataifa ipate kati yawo awatondore wanu wawe upande wa zina rake.

¹⁵ Evi ndi sawa-sawa kamba masemo a minabii, vyaamba javi:

¹⁶ ‘Bandi ya evyo, omi niludi.

Nyumba† ya Daudi igwire-yo nijenga tena upya. Vipama vibomoke-vyo nilamusa, nijenga tena upya,

¹⁷ ipate wanu wabakire wansakure Mola, na Sawari-Mayahudi piya wakuwa zina rangu ritajiwa julu yawo, newo novyo wansakure. Javi ndi vyaasowere Mola aténda vinu-vi

---

* **15:14** Ansumani ndi zina rengine ra Peduru. † **15:16** Kigeregu: “ema”.

18 vinu vijiwikane tangu mida.’ ”

19 Yakobu akizidi kusowera, akamba: “Ndi-mana omi niwona kuwa tisiwatabishe Sawari-Mayahudi wari kuja ka Mwenyezimungu-wa.

20 Vitosha kuwandikira kuwambira wakatare vyakutenderiwa kafara maswanamu, pamoja na nyama zakupotiwa, wasinywe damu, na wasiwe na lukware.

21 Kamana tangu-tangu vizazi vya mida, kila kaya wawapo ware wereza shariya za Musa, zify-omiwanga mmasinagoga kila sabadu.”

Kuhusu kulangiwa ka wenye kwamini Sawari-Mayahudi

22 Ikisa, mawalii, wakulungwa, pamoja na wanu piya wa jamati wawona kuwa vyema wawatondore wanawalume wamojawapo kati yawo wawapereke Antiyokiya, woke na Paulu pamoja na Barinaba. Na wakitondoriwa Yuda (atapiriwe zina rengine Barisaba) na Sila, wawere wakulungwa wa jamati ire.

23 Ewo wakandika waraka na makono awo wakamba javi:

“Ofwe mawalii na wakulungwa, pamoja na wanduzenu, tukuperekerani salamu wenye kwamini Samuri-Mayahudi, muri kuinshi Antiyokiya, Siriya na Kilikiya.

24 Kwa kuwa tisikira kuwa wanawalume wamo-jawapo munkonjo mwetu-mu, wataya tafauti my-oyo yenu, (ingawa atiwapere mamulaka aku-tenda javyo),

25 tiwona kuwa vyema (kwa kuwa tisikizana kwa niya moja) tiwatondore maámiri, tiwatume

kwenu umwe. Ewo tankuwapereka pamoja na wapendani wetu Barinaba na Paulu,

²⁶ wanu watula hatari mbere ya mainsha awo, kwa ajili ya zina ra Mwenye wetu, Insa Almasihi.

²⁷ Kwa javyo, tiwapereka Yuda na Sila, ewo wanyewe wakwambirani novyo novyoni.

²⁸ Kamana tiwaza kuwa vyema upande wa Roho Takatifu pamoja nofwe kuwa hapana tena nzigo nkulu wakukulazimishani, saviri novi visakikana-vi:

²⁹ Mukatare vyakutenderiwa kafara maswanamu, pamoja na nyama zakupotiwa, musinywe damu na musiwe na lukware. Mukinarira piya-vi, mutenda vyema. Salamu zenu nyingi sana.”

³⁰ Sambu, watondoriwe ware wakilaya, wakisukira Antiyokiya. Nakufika kure, wakiwajumanisa wenye kwamini ware, wakiwagabizi waraka ire.

³¹ Ewo pawesire kufyoma waraka ire, masemo are awataya radi pakulu sana.

³² Yuda na Sila, kwa kuwa wakiwa minabii, wakereza masemo mengi a kuwahurumiya wenye kwamini, kuwataya nguvu roho zawo.

³³ Bandi yakwikala nokure suku aba, waki-layana nawo wenye kwamini kwa salama, waki-wapereka kawatumiwe kure.

³⁴ ‡

³⁵ Ila Paulu na Barinaba wakibaki Antiyokiya. Ewo, pamoja na wanu wengine wengi wawenye, wakifunda na wakereza usemi wa Mwenye Insa.

---

‡ **15:34** Eyi aya-yi aipo mmandiko mengi meema. [Fala Sila kawona kuwa vyema kwikala nokure.]

Paulu na Barinaba watipukana

³⁶ Bandi ya kupita muda wa suku aba, Paulu kamwambira Barinaba: “Tuke tiludire tena tipite tikiwawona jamaa zetu piya wa makaya atipitire tikereza Habari Ngema za Mwenye. Tikawawone vyawari kwenenda.”

³⁷ Barinaba vikimwajibu amwarifu Yahaya ákitiwa kwa zina rengine Maruku wo ke onse.

³⁸ Fala Paulu kawona kuwa ewo-po awajuzi kunsukula, konta kâwatira pawakiwa Panfiliya, kazi sainesá.

³⁹ Basi, wakikola kubishana watupu pakulu futi mpaka wakisapukana kila mmoja. Barinaba akintwala Maruku, wakilokera Kiporo.

⁴⁰ Paulu akintondola Sila, akilawa naye wakuka vyawo, bandi ya wenye kwamini kuwalebelela duwa wapate rehema za Mola.

⁴¹ Iye akipita Siriya na Kilikiya, akiwataya nguvu jamaa wa jamati.

16

Safari yapiri ya Paulu

Timotiyu alungana nawo Paulu na Sila

¹ Paulu kafika makaya a Deribi na Lishitera. Noko ákiwapo mwanafunzi mmoja akitiwa Timotiyu, mwana wa mwanamuka Yahudi mwenyé kwamini, ila wawaye ákiwa nGeregu.

² Wenye kwamini wa Lishitera na Ikoniyu wakilavyanga ushahidi wakunsifu Timotiyu.

³ Paulu akisaka ansukure Timotiyu-yu ndi-maná akintaisa itani konta Mayahudi wákikalanga

upande wa kaya ire wakijiwa kuwa wawaye aawere Yahudi.

⁴ Pawákipitanga mmakaya makulu mure, wakereza shuruti zawanuwiye mawalii pamoja na wakulungwa wa Yerusalemu ipate watimize.

⁵ Kwa javyo, jamati zikitaiwa nguvu nkati ya kwamini, na zíkongezeka kila suku.

Paulu akwitiwa kuka Makedoniya

⁶ Paulu na Sila wakipita makaya a Furujiya na Galata. Roho Takatifu aâwasire kwereza habari za Mwenyezimungu Aziya.

⁷ Pawafikire mpaka wa Misiya, wakenekeza kwingira Bitaniya fala Roho ya Insa aiwamurire kuka.

⁸ Basi, wakitambala Misiya, wakuka Torowa.

⁹ Usiku, Paulu ikimwisukira ruhuya, kammona munu wa Makedoniya emire, akintafadali akamba: “Uje Makedoniya, utavye!”

¹⁰ Bandi ya Paulu kuwona javire, kwa mpunde noure, tishugulika kulawa kuka Makedoniya. Tiwona kuwa Mwenyezimungu ndi atitire kuka noko, tikawereze Habari Ngema.

¹¹ Basi, tikivuta nanga tikiripakira Torowa, tikuka tanga rimoja mpaka Samotaraki. Subuu yake tikingiza Neyapoli.

¹² Ikisa tikuka mpaka Filipi, kaya ulu ya porovinsiya ya Makedoniya, tikala suku aba. Noyo kaya-yo itawariwa na waRoma.

¹³ Sabadu tikipita panryango wa kaya ire tikilawira panja, tikuka nanyenje ya muto, patikidanizira kuwa mahala pawatendanga ibada. Tikikala, tikanza kupakanira na wanawaka wajumane nopare.

14 Kati yawo, ákiwapo mwanamuka mmoja wakuntukuza Mwenyezimungu, wakwitiwa Lidiya, kwawo Tiyatira. Iye ákiuzanyanga nguwo maalumu za rangi ya njambalãu. Iye akitisikira, na Mola kanfungula moyo wake kutumaini vyaakamba Paulu vire.

15 Nakwisa koziwa iye pamoja na jamaa zake, katitafadali, akamba javi: “Ikiwa mwankuniwona kuwa kamilifu mbere ya Mola, tukeni kwangu, mukekare.” Akanza kutikenekesera.

Paulu na Sila wafungiwa

16 Sambu, patikuka mahala pakulebela duwa, noparepare katilawirira mwari mmoja wakumilikiwa na jini* akilauzanga sengere. Ákipatanga faida ya nzuruku mwingi akiwapa watwa wake.

17 Mwari ire akinfulata Paulu pamoja nofwe kuno akikuwa, akamba: “Ewa wanawalume-wa watumwa wa Mwenyezimungu Nkulu! Ewo wankukwerezani njira ya kuvushiwa!”

18 Ákikuwanga suku nyingi zawenye. Basi Paulu akikimiwa, akinzungunukira, akinsowerera na jini ire, akamba: “Uwe jini, nukwamuru kwa zina ra Insa Almasihi, nlawe munu-yu!” Mpunde noure, jini ire akinlawa.

19 Watwawe ware, pawawonire kuwa iwesira tamaa ya faida yawo ire, wakinkola Paulu na Sila, wakiwavuta mpaka paluwanja, mbere ya mafalume.

20 Pawakiwapereka ka wenye kulamula, wakamba: “Ewa wanu-wa Mayahudi, wankuwadanganya wanu wa nkaya-mu!”

---

* 16:16 Kigeregu: “shetwani wa nyonga”.

21 Wankwereza tabiya saziri halali kwetu ofwe kupokerera wala kifulata, kwa kuwa tiwa waRoma.”

22 Basi wanu wakilamuka kaupamoja wakiwokira, na wenye kulamula wakiwavula nguwo zawo kanguvu, wakamuru wacapiwe na bakora.

23 Pewesire kuwacapa pakulu pawenye, ewo wakiwataya nkalaboshu na wakinlaizira amiri wa nkalaboshu awasunge sana.

24 Iye, nakupokerera eyi ámuri-yi, akiwataya nkisusi, akiwafunga maulu na unyolo akiwafungira pagogo.

25 Usiku kati-kati, Paulu na Sila wakilebela duwa, kuno wakimba nyimbo za kunsifu Mwenyezimungu. Wafungwa wenziwawo wakiwasikiriza.

26 Kwa mpunde noure, ardhi yanza kutetema pakulu, aluserusu ya kalaboshu ikibomoka, miryango piya ikifunguka, na unyolo piya ukiwavurika.

27 Amiri wa nkalaboshu paalamuke na paawonire miryango ya kalaboshu ire iri wanzu, akivuta upanga kusaka kurulaya, konta akidaniza kuwa wafungwa ware watira.

28 Fala Paulu akinkuwira, akamba: “Usirulaye! Ofwe piya tiwapo nomu!”

29 Basi amiri ire akitisa kandiyeru, akituwa akingira nkalaboshu mure kuno akitetema, akigwa mbere ya Paulu na Sila.

30 Ikisa akiwalavira panja, akiwadairi: “Mamwenye, kupata kuvushiwa, nijuzi nitende kinani?”

³¹ Ewo wakinjibu: “Mwamini Mwenye Insa, uvuka uwe pamoja na jamaa zako.”

³² Basi wakimwreza usemi wa Mwenyezimungu amiri ire pamoja na piya wakiinshi nawo pakaya pake.

³³ Iye usiku-usiku noure, akiwatwala Paulu na Sila, akiwosa vijaraa vyawo. Ikisa, kwa mpunde noure, akoziwa iye pamoja na jamaa zake piya.

³⁴ Ikisa, akiwatwala akuka nawo kwake, akiwapa cakurya. Iye pamoja na jamaa zake piya wataenda radi pakulu sana, kwa kuwa wamwamini Mwenyezimungu.

³⁵ Pakucere subuu, wenye kulamula wawatumasupai wawambira javi: “Kawafungureni wanawalume ware.”

³⁶ Basi amiri wa kalaboshu ire akimwambira Paulu ewu usemi-wu javi: “Wenye kulamula watumiza nukufungureni, basi lawani, muke kwa salama.”

³⁷ Fala Paulu akiwajibu: “Ofwe waticapa mbere ya wanu, sawatilamure vijuzi, ingawa nofwe tiwa waRoma! Ikisa watitaya nkalaboshu, sambi wasaka watituwise kisiiri-siiri? Javyo sivyo! Basi, waje kuno mafalume-wo wanyewe, watifungure-mu!”

³⁸ Masupai ware wakuka wakiwambira habari zire wenye kulamula. Pawejiwe kuwa ewa waRoma, wasusuka.

³⁹ Ewo wakija, wakiwatafadali, ikisa wakiwafungula, wakiwalebela walawe nkaya mure.

⁴⁰ Pawalawire nkalaboshu mure, ewo woka mpaka nyumba ya Lidiya. Nokurekure wakiwona na wenye kwamini. Bandi ya kuwataya

niya, wakilawa wakuka vyawo.

17

Paulu na wenziwe walumbatiwa Tesalonika

¹ Paulu na Sila, bandi ya kupita Anfipoli na Ampoloniya, wafika Tesalonika. Noko ikiwapo sinagoga ya Mayahudi.

² Paulu sabadu natu akuka kusinagoga noko, kamba vyaiwere tabiya yake. Iye akanza kowolotera uhakika wa Mandiko Matakatifu.

³ Iye akifunula akiwelewesha sana kuwa Almasihi akijuzi atabike, ikisa afufuke ka wafwi. Tena akiwambira: “Eyu Insa wanukwambirani umwe-yu ndi Almasihi.”

⁴ Basi Mayahudi wengine wakiwakubalisa, wakingira nkonjo wa Paulu na Sila. Novyo, Sawari-Mayahudi wengi wawenye wakuwajibu mambo a Mwenyezimungu pamoja na wanawaka wengi mabora wakisanganyika nawo.

⁵ Fala Mayahudi wakiwatendera wiyana, wawajumanisa wanawalume wabaya sawana rai, wakiwomanisa nkaya mure. Ikisa wakibisha nyumba ya Yasoni, wakiwasakula Paulu na Sila ipate wawapereke mbere ya wanu ware.

⁶ Fala kwa kuwa awawasingane, ewo wakinvuta Yasoni na wenye kwamini wengine, wakiwapereka ka mafalume wa kaya ire, kuno wakikuwa javi: “Wapindulanga ulumwengu ware ndiwa-pa.

⁷ Yasoni kawapa malazi kwake. Ewa piya-wa vyawatenda-vi wankutupa shariya za Kaisari, konta wankwamba kuwa kawapo nfalume mwengine wakwitiwa Insa.”

⁸ Wanu ware pamoja na mafalume wa nkaya mure, pawasikire vinu-vi, wakifazaika.

⁹ Nakupokerera ushuru wa Yasoni pamoja na wenziwe, mafalume ware wakiwafungula.

Wanu wengi wawenye Bereya wâkubali utuba wa Paulu

¹⁰ Kwa mpunde noure usiku ure, wenye kwamini ware wawatwala wo-wawiri Paulu na Sila wawapereka Bereya. Nakufika kure, wakuka sinagoga ya Mayahudi.

¹¹ Mayahudi wa Bereya wewevuka koliko wanu wa Tesalonika, kwa kuwa wapokerera habari zire ka moyo radi pakulu. Daima wâkifyoma sana Mandiko Matakatifu ipate wawone kuwa vyawakambiriwa na Paulu vire vyakweli.

¹² Kwa javyo, wengi kati yawo wakamini. Wâkiwa wanawaka mabora wa Sawari-Mayahudi pamoja na wanawalume wengi wawenye.

¹³ Fala Mayahudi wa Tesalonika, pawejiwe kuwa Paulu kankwereza novyo habari za Mwenyezimungu Bereya, newo novyo wakuka noko, wakiwataya wanu shonge, wakiwafazaisa.

¹⁴ Ndimana kwa mpunde noure, wenye kwamini ware wampereka Paulu mwani kukisiko, fala Sila na Timotiyu wakibaki Bereya nokure.

¹⁵ Wampéreke Paulu ware wanfikisa mpaka Atena. Bandi ya kulaiziwa habari na Paulu zakuka kumwambira Sila na Timotiyu kuwa wo ke upesi-upesi noko, ewo wakilawa.

Paulu asowera na wanu wa Atena

¹⁶ Paulu, paakiwarinda Sila na Timotiyyu Atena kure, kakafilika kwa kuwona nkaya mure kwijala maswanamu.

¹⁷ Ndimana nsinagoga akiwolotera uhakika Mayahudi pamoja na Sawari-Mayahudi wakuwajibu mambo a Mwenyezimungu. Na suku daima ákisoweranga na wanu mbazari.

¹⁸ Wanlimu wengine wakwijiwikana kuwa wataalamu Waepikureyu na Washitoyiku wakikaidiyana naye novyo. Wengine wakamba: “Munu njinga-yu kankusaka kwamba kinani?” Wengine wakamba: “Kawa kamba munu wakupita akereza milungu ya inti za wamalamboni.” Wakamba javire konta iye akiwereza habari kuhusu Insa na kufufuka kwake.

¹⁹ Basi, wakinkola, wakimpereka kukundi rakwitiwa Aeropagu, wakindairi: “Habari nyipya za ufunda-zi zakinani?”

²⁰ Kamana vinu vyauri kutambira-vi vyankutishangisa. Ofwe tisaka tijiwe, mana ake kinani?”

²¹ Kusema kweli, piya wanu wa Atena na wanu wa inti nyengine wákikalanga nokure, awakishugulika na kinu cengine, sairi kupakanira habari za sambu.

²² Basi, Paulu akimira kati-kati ya Aeropagu, akamba: “Umwe wanu wa Atena, niwona kuwa, kwa namuna piya, muwa wenye dini.

²³ Kamana panikipita nizungunuka niwawona maswanamu milungu yenu yamutukuzanga. Ninsingana novyo swanamu mmoja wakwandikiwa javi: ‘Ka nlungu sejiwikana.’ Basi sambu, nlungu wamumwabudu-yu bila

kumwijiwa, ndi noyo-noyoni waniri kukwerezani omi.

²⁴ Nlungu ombire ulumwengu-wu na piya viripo nkati yake, eyu ndi Mwenye wa bingu na ardhi. Iye ekala nyumba takatifu zakujengiwa na makono a wanu.

²⁵ Iye aasakula kuudumiwa na makono a wanadamu, konta iye acipo casakula. Kweli, iye ndi awapa uhai piya wanu na kupumuzika na vinu piya.

²⁶ Iye komba, kwa kiyumbe mmoja, kila kabila ya wanu wekare piya duniya-yi. Na iye katula wakati na mpaka wakwikala,

²⁷ ipate wansakure Mwenyezimungu, ikiwa dalili wengine kwa kumpamapama wansingane. Kusema kweli, iye aari baidi nofwe kila mmoja.

²⁸ Kamba vyaasemire munu mmoja, akamba: 'Iye ndi atitenza tikiinshi, tikenenda na tikiwepo.' Wenyewe mashairi wenu novyo wamojawapo wamba:

'Ofwe piya tiwa viyumbe vyake.'

²⁹ Kwa kuwa ofwe tiwa viyumbe vya Mwenyezimungu, avitifai tisiwaze kuwa Nlungu alandanisiwa na oru wala parata wala riwe, nfano wakuwajiwa na kutendiwa na fundi mwanadamu mmojawapo.

³⁰ Wakati wanu wawakintikina, Mwenyezimungu avikimmweri. Fala epa sambu, kankuwatuma wanu piya kila mahala watubiye.

³¹ Konta katula suku yakuwalamula wanu ulumwengu piya na shariya, julu ya Munu wantondore. Na iye kawakikisha wanu piya kinu-ci julu ya kunfufula iye ka wafwi."

³² Sambi, pawasikire kuhusu kufufuka ka wafwi, wanu wengine wakinshupa, wengine wamba: “Kuhusu ewu mwaha-wu, tisaka tukusikire uwe novyo tena.”

³³ Basi, Paulu akilawa kati yawo, akuka vyake.

³⁴ Fala wanu wengine wanlunga nkono Paulu, wakubali. Kati yawo ákiwapo Diyoniziyu wa kundi ra Aeropagu, mwanamuka mmoja wakwitiwa Damari, na wengine-po tena.

18

Paulu afika Korintiyu

¹ Bandi ya piya vire, Paulu akilawa Atena, akuka Korintiyu.

² Paafikire Korintiyu kure, kansingana Yahudi mmoja wakwitiwa Akila, kâpongoriwa Pontu. Akila na nkawake Pisisila wâja kulawa Italiya kwa suku aba, konta nfalume Kalaudiyu kâmuru kuwa Mayahudi piya walawe Roma kure. Paulu koka kwawo kuwawona,

³ na kwa kuwa kazi yawo íkiwa mmoja, iye akiinshi nopare wakikola kazi pamoja, kazi ya kusona ema.

⁴ Kila sabadu, iye akiwolotera ukweli kusinagoga, akiyerera kuwavuta Mayahudi na Sawari-Mayahudi.

⁵ Sila na Timotiyu, pawateremuke kulawa Makedoniya, Paulu kashugulika na Habari Ngema, akilavya ushahidi mbere ya Mayahudi kuwa Insa ndi Almasihi.

⁶ Fala pawakintukana na wakinsowerera kufuru, iye akisasanya nguwo zake*, akiwambira: “Damu yenu iwe julu yenu. Omi sina lawama nkati yenu. Mwanzo wa sambi-pa, nukuka ka wanu Sawari-Mayahudi.”

⁷ Nakulawa pare, akuka akingira nyumba ya mwananlume mmoja wakwitiwa Titu Zushutu, munu mmoja ákintukuzanga Mwenyezimungu. Nyumba yake ilungana na sinagoga.

⁸ Kirispu, amiri wa sinagoga ire, pamoja na jamaa zake piya, wâmwamini Mwenye Insa. Na wanu wengi waKorintiyu pawasikire, newo novyo wakamini na wakoziwa.

⁹ Suku moja usiku, Paulu imwisukira ruhuya. Mwenye akimwambira, akamba javi: “Usope! Zidi kwereza, usinyamare,

¹⁰ kwa kuwa omi niwa pamoja nawe. Aapo atenda vita nnowe kukutenda kinu kibaya, konta nanawo wanu wengi wawenye eyi kaya-yi.”

¹¹ Basi, iye kekala mwaka mmoja na nusu, akiwafunda usemi wa Mwenyezimungu.

¹² Fala Galiyu paákiwa nfalume wa Akaya, wakilawa Mayahudi kwa niya mmoja wakikola kubishana na Paulu, ewo wampereka kuNyumba ya Milandu,

¹³ wakamba: “Eyu mwananlume-yu kankuwahimu wanu wantukuze Mwenyezimungu kwa namuna sairi ya shariya.”

¹⁴ Paulu ári tayari kusowera, Galiyu kawambira Mayahudi ware kamba: “Inawa mwanawo makosa mamojwapo au anakunisha vinu

---

* **18:6** Kusasanya nguwo íkiwa alama yakuwakatarira wanu ware.

vyakofya, nanga inilazimu nukusikirizeni vyamunereza-vi.

¹⁵ Fala, kwa kuwa ndi mwaha wa kukaidiyana kuhusu masemo na mazina na vinu vya shariya zenu, lamulanani watupu. Omi sisaka kuwa mwenyé kulamula vinu kamba-vyo.”

¹⁶ Na akiwatuwisa nNyumba ya Milandu mure.

¹⁷ Ikisa, wanu ware piya wakinkola Soshiteni, amiri wa sinagoga ire, newo wakanza kumwibiya nopare mbere ya Nyumba ya Milandu ire. Fala Galiyu avikimmweri kinu.

Paulu aludira Antiyokiya

¹⁸ Paulu kekala suku nyingi zawenye Korintiyu. Ikisa akilayana na wanduze wa jamati, akingira mbatela, akiloka akuka Siriya, koka pamoja na Pirisila na Akila. Kaya ya Kenkereya, kâmyola nywiri zake ipate atimize nadiri yake.

¹⁹ Paulu akifika Efezu, akiwasa Pirisila na Akila. Iye mwaneyewe akuka akingira nsinagoga, akanza kuwolotera uhakika Mayahudi nomure.

²⁰ Ewo wanlebela ekare nawo tena muda aba, fala Paulu akamba anta.

²¹ Novyo-sivyo, paawalaire akiwambira: “Mwenyemizungu akinijanliya, nukuja tena kwenu umwe.” Akilawa Efezu, akilokera ng'ambu nyengine.

²² Pesuke Kaisariya, akikwera Yerusalemu, akidairiyana nawo habari wenye jamati. Ikisa, akiteremukira Antiyokiya.

²³ Bandi ya kwikala nokure suku aba, akilawa akuka vyake. Akipita makaya a Galata na Furujiya, kupita akiwahurumiya wanafunzi piya.

Safari yatatatu ya Paulu

Kusaidiya ka Apolu

²⁴ Sambu, ákiwapo Yahudi mmoja wa Aleshandriya wakwitiwa Apolu, akifika Efezu. Iye akereza sana-sana, akijiwa pakulu Mandiko Matakatifu.

²⁵ Iye kâfundiwa sana njira ya Mwenye. Akisowera na juhudi kuno akifunda na ukweli habari ya Insa, ingawa akijiwa koza kaakifundanga Yahaya tu basi.

²⁶ Iye akanza kusowera nsinagoga bila wofi. Pawasikire, Pirisila na Akila wakintwala, wakanfunde pakulu sana njira ya Mwenyezimungu.

²⁷ Na Apolu, paakiwaza kulokera Akaya, wenye kwamini wakimuhurumiya, wakiwandikira wanafunzi wa noko kuwalebela wampokerere sana. Apolu paafikire Akaya, kawasaidiya pakulu sana ware waminire julu ya rehema.

²⁸ Iye akiwakidiri baina Mayahudi kwa uwezo, na kwakikisha julu ya Mandiko kuwa Almasihi ndi Insa.

19

Paulu afika Efezu

¹ Apolu paakiwa Korintiyu, Paulu akipita makaya a nrima, akifika mpaka Efezu. Nokurekure, akiwasingana wamojawapo wenye kumwamini Insa,

² akiwadairi: “Umwe pamukubalire, kakwisukirani Roho Takatifu?” Ewo wakinjibu: “Ofwe wala atijiwa kuwa kawapo Roho Takatifu!”

³ Paulu akiwadairi tena: “Sambu, umwe moziwa kinamunani?”

Ewo wakinjibu: “Kwa namuna ya koza Yahaya.”

⁴ Basi Paulu akiwambira: “Koza kakoza Yahaya kukiwa ka kutubiya wanu. Iye kâwambira wanu kuwa wajuzi wamwamini eyo asaka kuja nyuma yake, akimwamba Insa.”

⁵ Bandi yakusikira javire, ewo wakoziwa kwa zina ra Mwenye Insa.

⁶ Na Paulu, paawaturire makono, kawesukira Roho Takatifu, wakanza kusowera luga sazi-wikana na kubushuru.

⁷ Ewo piya wâkiwa kiyasi ca wanawalume kumi na wawiri.

Paulu awafunda wanu myaka miwiri

⁸ Paulu akukanga nsinagoga, akisowera bila wofi muda wa myezi mitatu. Ákisoweranga nawo, kusakula kuwahimu kuhusu ufalume wa Mwenyezimungu.

⁹ Fala wengine wâkiwa wabishi, awakikubali, na wakisowera caputu mbere ya wanu kuhusu Njira ya Insa*, ndimana Paulu akiwatanuka. Kwasa javyo, suku daima-zi, iye ákijumananga na wanafunzi pansana nkulu, mahala paakifundanga mwananlume wakwitiwa Turanu. Iye akisoweranga nawo, akiwolotera uhakika.

¹⁰ Eci cikikuna muda wa myaka miwiri mpaka wanu piya wa Aziya, Mayahudi na Sawari-Mayahudi ware, wasikira habari kuhusu Mwenye Insa.

Efezu Mwenyezimungu atenda maajuzi julu ya Paulu

---

* **19:9** “Njira ya Insa” isowera namuna nyipya ya kuinshi, kwa kufulata usemi wa Insa na nfano wake.

11 Mwenyezimungu, julu ya mmakono mwa Paulu, akitenda maajuzi akupunda kiyasi.

12 Ifika mpaka kutwariwa lemba na anzu yake wakiponeseriwa walwewe julu ya kukumbula, kweli newo wakipona na mashetwani wakiwalawa.

13 Sambu, Mayahudi wasawi wamojawapo wákupitanga kaya anta kaya, wákierera kulebela kwa zina ra Mwenye Insa wawatuwise mashetwani walwewe. Ewo wákawambira mashetwani javi: “Nukutuwisa kwa zina ra Insa, noyo waari kuntangaza Paulu-yo.”

14 Wamojawapo wákutendanga javyo-wo wákuiwa wana saba wa Yahudi mmoja wakwitiwa Sikeva. Iye ákiwa nkulungwa wa dini.

15 Shetwani kawajibu javi: “Insa nimwijiwa, Paulu ninfahamu. Fala umwe wanani?”

16 Ikisa, mwananlume ákiwa na mashetwani ire ákiwerukira wanu ware, akiwakidiri mpaka akiwashinda. Basi, piya wakilawa nnyumba mure, wakipita wakituwa diki na vijaraa.

17 Vikunire-vi wejiwa piya wakikala Efezu, Mayahudi na Sawari-Mayahudi. Piya ware wakanza kopa pakulu, na zina ra Mwenye Insa rikitukuziwa pakulu.

18 Wengi wámwaminire wakija, wakereza baina vitendo vyawo vibaya vyawatendanga.

19 Wengi wákutendanga vitendo vya usawi ware, wakikusanya mabuku awo wakoca pamoto mbere ya piya wanu. Wesabu kadiri yawo jumula ya mabuku awocire, akifika alufu amusini za jarajara za parata.

²⁰ Kwa javyo, usemi wa Mwenye ukizidi kwen-era na úkiwa na nguvu.

Vurumāi ulu Efezu

²¹ Bandi ya vire vikunire vire, Paulu, kwa kulongoziwa na Roho Takatifu, kanuwiya apite Makedoniya na Akaya, oke mpaka Yerusalemu. Iye akamba: “Bandi yakuka Yerusalemu, inilazimu nuke novyo Roma.”

²² Basi, akiwatuma Makedoniya wasimana wake wawiri, Timotiyu na Erashitu. Iye akibaki kwa muda wa suku aba Aziya nokure.

²³ Noure wakati ure, ikilawirira vurumāi ulu futi, kwa sababu ya Njira ya Insa.

²⁴ Ákiwapo urivi mmoja akitiwa Demetiriyu, ákitendanga vifure vitoto vya parata vya nfanu wa nyumba ya Aritema†. Kwa eyi kazi-yi, wákipatiranga faida ya nzuruku mwingi wawenye.

²⁵ Iye akiwajumanisa mafundi wákitendanga noire kazi ire, akiwambira:

“Wenzangu, umwe mukwijiwa kuwa ofwe tankutajiri kwa noyi kazi-yi.

²⁶ Mwankusikira na mwankuwona vyaatenda Paulu-vi, aari kutenda Efezu nopa basi, kankutenda kiyasi ca Aziya piya. Iye kankuwakubalisa wanu wengi wawenye, akiwazungunusa, kwa kuwambira kuwa maswanamu wakuwajiwa na binadamu siyo milungu ya kweli.

²⁷ Kwa javyo, kazi yetu aija kuwa nawo faida tena. Vikopesa wanu awaja kutukuza tena nyumba ya nlungu nkulu Aritema, na ulaviwa

---

† **19:24** Wanu wa Efezu wakimwabudu Aritema. Aritema akiwa swanamu muka.

utukufu wake, waari kutukuziwa na piya wanu wa Aziya na duniya nzima.”

²⁸ Pawasikire, ewo wakimiwa pakulu futi, wakanza kukuwa wakamba: “Asifiwe Aritema, nkulu wa waEfezu!”

²⁹ Umani ure wenera kaya ire piya. Wanu nkonjo nzima wakituwirira nteni mwawajumane wanu wa kaya ire. Wankola Gayu na Arishitariku, waMakedoniya, wenziwe Paulu.

³⁰ Paulu, paakisaka engire nkati ya kundi ra wanu ware, wanafunzi awamwasire.

³¹ Na mafalume wamojawapo wa Aziya kure, wawere marafiki wa Paulu, wamperekera novyo habari yakunlebelala asishubutu kuka kuteni kawajumane wanu kure.

³² Wajumane ware, wengine wakamba eci, wengine wakamba cengine. Pabanja pare pákiwa ngorofi, wengi awakijiwa sababu iwajumanise pare.

³³ Wamojawapo kati ya wanu ware wakimolota Alishandere kuwa ndi ari na cakusowera. Ndi-mana Mayahudi wakinsukumira mbere ya wanu ware. Basi, Alishandere akiwatendera alama‡ na nkono kuwapoza, konta akisaka awambire wanu ware kuwa ewa awana makosa.

³⁴ Fala wanu pawejiwe kuwa Alishandere ire Yahudi, piya wakikuwa kapamoja, wakamba kinu kimoja noco kiyasi ca ora mbiri: “Asifiwe Aritema wa waEfezu!”

³⁵ Mwandiki wa kaya ire, nakwisa kuwanyamaza wanu ware, akiwambira javi: “Wanu wa Efezu, nani atikina kuwa Efezu ndi kaya amiri

---

‡ **19:33** “Alama” epa ndi alama ya kuwalebelala wanyamare.

yakwikaza nyumba ya nlungu nkulu Aritema, pamoja na riwe takatifu rigwire binguni?

³⁶ Apo akaidi kinu-ci, basi epa nyamalani, musitende kinu samuwazire sana-sana!

³⁷ Kamana ewa wanu wamujire nawo-wa awavunjire nyumba ya nlungu wala awansowerere kufuru nlungu wetu.

³⁸ Kwa javyo, ikiwa Demetiriyu na wakolakazi wenziwe wasaka kusema makosa a munu mmojawapo, iwapo nafasi yakupereka ka wenye kulamula. Nyumba za kulamula ziwa wanzu, wakereze noko.

³⁹ Ikiwa wasakula kinu cengine, cakujuzi kulamuriwa kunyumba ya milandu yawasi-manananga suku maalumu.

⁴⁰ Kamana vititisira ajali rero kwa kulongoperiwa kulavya vurumãi-yi. Kweli, aipo shariya mmojawapo ya ewu umani-wu, ofwe atina namuna yakujibu.”

⁴¹ Nakuwambira evi vinu-vi akifunga banja ire.

20

Paulu akuka tena kuwona Makedoniya na Geresiya

¹ Paisire vurumãi ire, Paulu akitumiza kuweta wanafunzi. Bandi ya kuwataya niya, iye akilayana nawo, akilawa akuka Makedoniya.

² Bandi yakupita mahala mwaapitire, ákiwataya niya wenye kwamini, mwinsho akuka porovinsiya ya Geresiya.

³ Kainshi nokure myezi mitatu. Ikisa, bandi ya kuwa tayari kulokera Siriya, kejiwa kuwa

Mayahudi wankuntendera mpango wakumulaya. Ndimana akinuwiya kuludira Makedoniya.

⁴ Wâmpereke Paulu wákiwa Sapaturu mwana wa Piru, kwawo Bereya, Arishitariku na Sekundu wo-wawiri-wa wa Tesalonika, Gayu nDeribi, Timotiyu, pamoja na Tikiku na Torofimu, ewa wawiri-wa wa Aziya.

⁵ Ewa wanu-wa wálongorera, wakitirindira Torowa.

⁶ Bandi yakwisa sherehe ya Pashukwa, tikiri-pakira kisiko ca Filipi, tenenda safari ya muda wa suku ntanu, tikifika Torowa kawákiwa kure. Tikala sumana nzima nokure.

Paulu anziripusa nnemba

⁷ Suku ya mwanzo wa sumana, tikare tijumane pajambo ra Kumbukumbu tikirya mikate. Paulu akikola kusowera nawo wenye kwamini. Kwa kuwa ákiwa na mpango wakulawa subuu yake, iye akizidi kuwereza mpaka usiku kati-kati.

⁸ Sambu, zikiwapo kandiyeru nyingi zikikorera pansana pajulu ya gorofa patijumane pare.

⁹ Nnemba mmoja wakwitiwa Eutiku kékala pajanela. Noparepare akisokera pakulu, ukimpata usingizi mwingi vutu, kwa kuwa Paulu akisowera pakulu. Usingizi ukinkidiri, akisomoka akigwa rá mahala baidi, gorofa ya tatu. Akitekiwa wakufwa wawenye.

¹⁰ Basi Paulu neye akisuka, akimwinyamira patumbo, akimpatika, akamba: “Musuzunike, eyu angari nawo uhai!”

¹¹ Ikisa Paulu akiludira tena pansana kugorofa nokure, akimeya nkate, akitafuna pamoja na

wenye kwamini ware. Bandi ya kupakanira nawo mpaka alufajiri, Paulu akilawa, akuka vyake.

¹² Noparepare nnemba ire wakimpereka kwawo ári nkomu dodola. Ewo wakiludi wari radi pakulu sana.

Paulu alawa Torowa akuka Miletu

¹³ Sambu ofwe tikilongorera mbatela, tikisafiri mpaka pafungu kaya ya Asu, konta noko iwa tikampokerere Paulu. Ndi vyatísikizane javyo kama niya yake íkiwa kupita ya nrima.

¹⁴ Paulu patismanane kaya ya Asu, tikimpokerera akingira mbatela, tikisafiri mpaka Mituleni.

¹⁵ Basi tikilawa pare, mpaka subuu yake tiki-fika sawa-sawa na Kiyu. Tenenda kutwa nzima tikifika Samu, na mpaka subuu yake tena tikifika Miletu.

¹⁶ Paulu kânúwiya asipite Efezu kwa kuwa asipoteze wakati Aziya, konta ákiwa na upesi ikimbidi afike Yerusalemu sainafika suku ulu ya Pentekoshiti.

Paulu awalaya wakulungwa wa jamati ya Efezu

¹⁷ Sambu Miletu kure, Paulu akintuma munu Efezu kuwarifu wakulungwa wa jamati waje wawonane naye.

¹⁸ Pawajire, Paulu kawambira javi: “Umwe mukwijiwa vyaviwere tangu mwanzo panifikire Aziya kuwa suku daima tíkiwa onse.

¹⁹ Daima nintumika Mwenye na unyenyekevu na masozi, pamoja na kuyereriwa na tabu zawanikunishe Mayahudi vyawakinitabisha.

²⁰ Panukukwerezangani Habari Ngema, kukufundani wanzu-wanzu nikipita nyumba

anta nyumba, omi hapana canasire kukwambirani upande wa vinu vya faida.

²¹ Nikilavya ushahidi kuwereza Mayahudi na Sawari-Mayahudi, kuwa wajuzi watubiye na wamwamini Insa, Mwenye wetu.

²² Epa sambi, kamba nfungwa wa Roho Takatifu, ndi vyaniri kuka Yerusalemu, sijiwa cuka kunikuna.

²³ Ila Roho Takatifu caanijiwise ndi kuwa kaya ulu-ulu piya kalaboshu na kulumbatiwa piya vinirindira omi.

²⁴ Falakini omi mainsha angu siyo faida kwangu omi. Kikulu kwangu omi nitimize kazi yanipere Mwenye Insa, ipate nilavye ushahidi kuhusu rehema ya Mwenyezimungu nkati ya Habari Ngema.

²⁵ Epa sambi, omi nukwijiwa kuwa umwe piya wanipitire nukukwerezani ufalume wa Mwenyezimungu-mwe, amuwona tena uso wangu.

²⁶ Ndimana, kwa suku ya rero-yi, nilavya ushahidi kuwa sina kosa ka wenye kwasika kati yenu umwe piya,

²⁷ kamana omi saasire kukwerezani ngano piya za upande wa Mwenyezimungu.

²⁸ Kwa javyo, ritunzeni umwe wanyewe pamoja na piya wenye kwamini, kwa kuwa Roho Takatifu ndi ikuturireni umwe kuwa maamiri. Muwe wasunga wa jamati ya Mwenyezimungu, jamati yaapatire julu ya damu ya Mwanawe.

²⁹ Nukwijiwa kuwa nikilawa-pa, wakwingira wanu kusakula kudangula jamati-yi. Ewo wakuja

kulanda miwinzi yakutonya vyaiwaduru makondoo.

³⁰ Na nkati yenu nomwe-mwe, walawirira wamojawapo wakufunda ngano za ulongo, kusakula kuwatesa wanafunzi wawafulate ewo.

³¹ Kwa javyo, rinang'anizireni. Daima mukumbukire kuwa, muda wa myaka mitatu usiku na nsana, omi sasire kunkumbusa kila mmoja, kuno nikirira.

³² Sambu, nukugabizini mmakono mwa Mwenyezimungu na kwa usemi wa rehema zake, ziri na uwezo wakurimbisa roho zenu, mwinsho mupewa irati yawatuririwe watakatifu piya.

³³ Sajibiwe na kinu ca munu: wala parata wala oru wala nguwo.

³⁴ Anta umwe wanyewe mukwijiwa kuwa nikola kazi na makono angu mwananyewe ipate omi na wenzangu tipate catidakula.

³⁵ Kwa namuna-zi piya, nukoloterani kuwa julu ya kukola kazi nyingi javi, itibidi kuwavya wenye tafauti zawo. Kumbukirani usowezi wa Mwenye Insa paasemire javi: 'Vyema pakulu kumera zaida kumeriwa.' "

Paulu alayana na marafiki zake

³⁶ Pesire kwamba javire, Paulu akikokora pamoja na wenye kwamini ware piya, wakilebela duwa.

³⁷ Piya akiwetika masozi bu-bu-bu-bu, wakimwirukira Paulu pasingo, wakimpa beju*.

---

* **20:37** Nkati ya kabila ire, kupana beju ikiwa namuna ya kulayana munu na rafiki yake, alama ya kupendana.

³⁸ Ewo wauzunika pakulu futi, kwa kuwa kâwambirajavi: “Amuwona uso wangu tena.” Ikisa wakinsafiriza mpaka kubatela.

21

Paulu akuka Yerusalemu

¹ Patisire kulayana nawo wenye kwamini ware, tikisafiri na batela moja ka moja mpaka tikifika Kosi. Subuu yake tikitaya nanga kisiko ca Rodi. Nakupunda pare, tikuka mpaka Patara.

² Patisingane batela rakuka Foinikiya, tikiripakira tikuka mbere ya safari yetu.

³ Tipita karibu ya Kiporo, tasa upande wa nkono sonto, tikuka mpaka Siriya. Tisoza kisiko ca Tiru, tikisuka konta batela rire rikipakula vinu nopare.

⁴ Noyo kaya-yo, tiwasingana wenye kwamini wamojawapo, tikikala nawo sumana mmoja. Ewo, wakamuriwa kwa uwezo wa Roho Takatifu, wakimwambira Paulu kuwa asuke Yerusalemu.

⁵ Wakati watimarize suku zetu, tikilawa tikuka na safari yetu. Wenye kwamini piya pamoja na waka wawo na wana wawo, wakitisafiriza mpaka mwinsho ya kaya ire. Basi, nakufika mwani tikikokora, tikinlebeli Mwenyezimungu.

⁶ Noparepare tikilayana, ikisa tikingira mbatela, ewo wakiludira kukaya.

⁷ Mwinsho ya safari yetu ya Tiru, tikifika Tolemayi. Noparepare tikidairiyana nawo habari wenye kwamini, tikikala nawo kutwa nzima.

⁸ Subuu yake, tikilawa tikifika Kaisariya, tikuka kunyumba ya Filipi, mwenyé kwereza Habari Ngema za Insa, tikikala naye. Iye ákiwa nkati ya

nkonjo wa wanu saba wâtondoriwe Yerusalemu watumike shuguli za nzuruku wa jamati.*

⁹ Iye ákiwa na wana wane wári sawalombiwe, newo wákiwa minabii.

¹⁰ Kwa kuwa tikawa Kaisariya kure suku nyingi zawenye, akija nabii mmoja kulawa Yudeya, zina rake Agabu.

¹¹ Akifika karibu yetu, akitwala sinturãu† ya Paulu, akirifunga mmakono na mmaulu, akamba: “Roho Takatifu ikwamba kuwa mwananyewe ukanda-wu akifika Yerusalemu, Mayahudi wanfunga novi-vi javi, ikisa wampereka mmakono mwa wanu Sawari-Mayahudi.”

¹² Patisikire javire, ofwe na wenye kwamini wengine wa nokure, tintafadali Paulu kuwa asikwere kuka Yerusalemu.

¹³ Paulu akijibu: “Umwe camurira kinani? Mbana mwankunivunja nguvu mmoyo mwangu sababuni? Kamana omi sikufungiwa basi, anta paiwa nukuka kufwa Yerusalemu, omi niwa tayari novyo kwa sababu ya Mwenye Insa.”

¹⁴ Kwa kuwa atinkidirire kunkubalisa kuwa asuke, tikimwasa ikisa tikamba: “Vikune vyaisaka nafsi ya Mwenyezimungu.”

¹⁵ Bandi ya suku aba javi-pa na bandi yaku-ritengeza, tikikwera tikuka Yerusalemu.

¹⁶ Wanafunzi wamojawapo wa Kaisariya watipereka, wakija nawo mpaka nnyumba ya mwananlume wakwitiwa Mnasoni kwawo Kiporo, mwanafunzi wa mida watifikire kwake.

---

* 21:8 Ona 6:1-8. † 21:11 “Sinturãu” mana ake “ukanda”.

17 Patifikire Yerusalemu, wenye kwamini watipokerera ka moyo radi pakulu futi.

Safari ya ane ya Paulu

18 Subuu yake, Paulu akilawa pamoja nofwe, tikuka mpaka ka Yakobu kummona. Piya wakulungwa wa jamati wajumana noko.

19 Paulu, bandi yakudairiyana nawo habari, akiwereza kimoja-kimoja Mwenyezimungu vyaawakunishe wanu Sawari-Mayahudi julu yake iye.

20 Wasikire ware wakintukuza Mwenyezimungu, ikisa wakimwambira Paulu wakamba: “Epa nduyetu ngatunza, Mayahudi alufu ka maalufu wankwamini, fala novyo-sivyo wangari wakifulata nfululu Taureti.

21 Ewo wambiriwa kuhusu uwe-po, kuwa kwankupita ukiwafunda Mayahudi wekala mmakaya mwa wanu Sawari-Mayahudi wasifulate Taureti, wasiwataye itani wana wawo wala wasenendere tabiya zetu.

22 Sambu titende mwaja? Epa, ewo kwelikwelini watakusikira kuwa uwe kuja.

23 Fadari tenda vyatisaka kukwambira-vi: nkati ya ofwe-pa, wawapo wanawalume wane wasaka walavye nadiri yawo yawaturire ka Mwenyezimungu.

24 Watware wikare nawo pajambo rawo ra ibada ya kuswafiwa, na uwaripire wamyoriwe nywiri. Javyo wanu-wa-pa piya watakwijiwa kuwa ulongo vyawari kukusowerera-vyo, wakwamba kwankufulata na kwankutimiza Taureti.

25 Kuhusu Sawari-Mayahudi wamwaminire Insa ware, ofwe tiwandikira futi waraka tiwamuru javi: ‘Musiryeye vyakutenderiwa kafara milungu ya maswanamu, wala musinywe damu, wala vyakupotiwa, wala musiwe na lukware.’ ”

Paulu afungiwa nNyumba Takatifu

26 Kwa javyo, Paulu akiwatwala wanawalume ware, na subuu yake, bandi ya kuswafiwa pamoja newo, iye akingira nawo nNyumba Takatifu. Iye koka kuwambira baina kutimiziwa ka suku zakuswafiwa zire, na kafara inlazimire kulavya kila mmoja.

27 Karibu ya kutimu zire suku saba, Mayahudi wamojawapo wa Aziya nakummona Paulu nNyumba Takatifu mure, wakiwashongezera wanu piya, wakinkola.

28 Ewo wakikuwa wakamba: “WaIziraeli, tangupireni! Eyu ndi mwananlume abishana na wanu wetu, na shariya yetu, pamoja na mahala-pa‡. Kankupita akiwafunda wanu kila upande. Kwasa javyo, kawengiza Nnyumba-mu wanu Sawari Mayahudi, kataya haramu mahala patakatifu-pa.”

29 (Ewo ciwambise javyo ndi kuwa wammona nkaya mure ári na Torofimu, muEfezu. Basi wakidaniza kuwa Paulu ndi amwingize nNyumba Takatifu.)

30 Kaya ire piya ikijala girita, wanu piya wakija wakituwa wengi-wengi. Wakinkola Paulu, wakinsukumira panja ya Nyumba Takatifu. Kwa mpunde noure, wakifunga miryango yawo ti!

---

‡ 21:28 “Mahala-pa” ndi Nyumba Takatifu.

³¹ Pawakiwazisana namuna zakumuulaya Paulu, nkulungwa wa masurudadu wa waRoma akipata habari kuwa Yerusalemu piya ilawa girita.

³² Kwa mpunde noure, iye akiwatwala masurudadu pamoja na wakulungwa wawo, akisika akituwirira nokure. Ewo, pawammonire nkulungwa ire akija pamoja na masurudadu, wakasa kumwibiya Paulu.

³³ Nkulungwa ire na kufika karibu, akinkola Paulu, akitumiza afungiwe na unyolo miwiri, ikisa akindairi: “Eyu munu-yu nani? Na kakosa kinani?”

³⁴ Wanu ware wakanza kunyangula, wengine wakamba eci, wengine wakamba cengine. Nkulungwa ire aapatire kwijiwa sana cikunire kwa sababu ya ngigiri ure kuwa mwingi. Basi akiwamuru masurudadu wantware Paulu wakantaye nfurtaleza.

³⁵ Pawafikire pashikada ya kwingirira nkati, masurudadu iwabidi wankore mmaweya wankweze, konta wanu wakitenda ngigiri pakulu.

³⁶ Kusema kweli, wanu wengi wakija nyuma wakikuwa wakamba: “Mulayeni, mulayeni!”

Utuba wa Paulu

³⁷ Masurudadu wari tayari kuntaya Paulu mufurtaleza, iye kandairi nkulungwa ire: “Iwapo nafasi ya kukwambira kinu?”

Nkulungwa ire akinjibu: “Uwe usowera kigeregu?”

³⁸ Uwe sinowe-we mMiswiri sukumbiri nozi-zi usalamure mageshi ukiwatwala visomi alufu nne ukiwalongoza kulanga-we?”

³⁹ Paulu akinjibu: “Omi ndi kweli niwa Yahudi, nipongoriwa Tarusu iri Kilikiya, niwa munu wa inti bora. Tafadali nipe riusa nisowere na wanu-wa.”

⁴⁰ Kwa kuwa nkulungwa ire kampa riusa, Paulu akimira pashikada na akilamusa nkono, alama ya kuwanyamaza wanu ware. Pawanyamare, akanza kusowera kiebraniya, akamba javi:

22

¹ “Umwe jamaa zangu, wanduzangu pamoja na wawáwa! Sambu kwa kurikengera kwangu, nisikirizeni canisaka kukwambirani-ci.”

² Pawansikire akisowera kiebraniya, wakizidi kutegemana wansikire. Basi Paulu akikola kuwambira javi:

³ “Omi niwa Yahudi, nipongoriwa Tarusu ya Kilikiya, fala nireriwa nkaya nomu, mmakono mwa Gamaliyeli. Nireriwa vyakurigariga futi kamba shariya yawákifulatanga wababu zetu. Daima nisakula namuna yakuntumika Mwenyezimungu ka moyo wangu piya, kamba vyamuri kutenda piya-mwe rero.

⁴ Omi nikiwalumbatanga wanu wákifulatanga noyi Njira ya Insa-yi mpaka kuwolaya. Niwafunga na niwataya nkalaboshu, walume pamoja na waka,

⁵ kamba novyo nkulu wa wakulungwa wa dini, na piya Baraza ya Milandu vyawalavya ushahidi kuhusu omi. Visitoshe nipokerera waraka

zawo zawawaperekere Mayahudi wakikalanga Damashiku. Eko nuka nikiwakola wafulati wa Insa, nikiwafunga, nikija nawo Yerusalemu kuno wahukumiwe.”

⁶ Vinikuna javi: “Nukuka na safari yangu karibu ya Damashiku, kiyasi ca aduhuri, gafula niwona kinu cakulangala vú, cikilawa binguni cikinizunguriza piya-mi.

⁷ Noparepare nikigwirira pansi, nikisikira shauti ikinambira: ‘Saulu, Saulu, mbana unilumbata?’

⁸ Omi nikidairi: ‘Uwe nani, Mwenye?’

Shauti ire ikinambira: ‘Omi Insa nNazareti wauri kunlumbata-yo.’

⁹ Wenzangu wanilongozane nawo wákiwa upande mwengine, wawona sana-sana nlangaza ure, fala shauti ikinisoweza ire awereriwe.

¹⁰ Basi omi nikidairi: ‘Mwenye! Nitende mwaja?’

Mwenye Insa akijibu: ‘Lamuka, uke Damashiku. Noko ukuka kwambiriwa piya vinu vyawamuriwe kutenda.’

¹¹ Kwa kuwa sikiwona kwa sababu ya nlangaza ure kuniseka-seka mmaso, niki koriwa nkono mpaka Damashiku.

¹² Noko ákiwapo mwananlume wakwitiwa Ananiya, iye ákiwa munu wakumwajibu vinu vya Mwenyezimungu, ákifulatanga Taureti pakulu sana, na piya Mayahudi wa Damashiku wakinsifu.

¹³ Iye akija akinifika karibu, akinambira akamba: ‘Nduyangu Saulu, ludira kuwona tena.’ Kweli na omi, kwa mpunde noure nakwinusa uso, nanza kuwona tena.

14 Basi Ananiya akinambira: ‘Nlungu wa wababu zetu kakutondola uwe wijiwe nafsi yake, ummone Mwenyé shariya, na unsikire mwaneyewe akisowera na kanywa yake.

15 Konta uwe ukuwa shahidi wake mbere ya wanu piya, kuwereza vyausikire na vyauwonire.

16 Epa sambu mbana kwankukawa? Lamuka ukoziwe, uswafiwe dambi zako, ukitaja zina rake.’”

17 Paulu akisema tena javi: “Wakati waniludire Yerusalemu, panikilebela duwa nNyumba Takatifu, inisukira ruhuya.

18 Nimmona Mwenye Insa, iye akinambira javi: ‘Lawa upesi Yerusalemu konta ewa wanu-wa awakubali causema kuhusu omi.’

19 Nikijibu: ‘Mwenye, ewo wakwijiwa sana-sana kuwa omi níkipitanga mmasinagoga níkiwafunga na níkiwebiya wanu wakukwamini.

20 Na wanu pawâkimulaya Shitefanu akerezânga habari zako, nomi novyo níkiwapo nopo, nilunga nkono mwana kitendo-co. Wanu wakimulaya-wo omi ndi nisukure nguwo zawo.’

21 Fala Mwenye akinambira: ‘Lawa uke, konta omi nukutuma baidi, ka wanu Sawari-Mayahudi.’”

22 Wanu ware wakinsikiriza Paulu mpaka usowezi wake wa mwinsho. Noparepare ewo wakanza kukuwa kwa shauti ulu: “Eyu aulaiwe! Asiinshi tena-pa!”

23 Wakikuwa, wakipapula nguwo zawo kuno wakilavya vunvu,

24 ndimana nkulungwa wa masurudadu akiwamuru wantaye Paulu nfurtaleza. Ikisa aki-

wambira wamwibiye mpaka aseme wanu ware cawakinkuwira javire.

²⁵ Wakati wawakinfunga Paulu, iye kandairi nfalume wa kundi ra masurudadu ákiwa karibu yake javi: “Iwapo shariya yakumwibiya munu wakuwa na haki ya muRoma sanalamuriwa?”

²⁶ Nfalume wa kundi ra masurudadu, paasikire javire, akuka akimwambira nkulungwa wa masurudadu: “Epa usaka kutendaja? Eyu mwananlume-yu muRoma!”

²⁷ Nkulungwa wa masurudadu ire akinfika karibu Paulu, akindairi: “Kweli uwe kuwa muRoma?” Paulu akinjibu: “Aye, niwa muRoma.”

²⁸ Nkulungwa wa masurudadu ire akamba: “Nomi nipoteza nzuruku mwingi futi niwe muRoma.” Paulu akinjibu: “Basi, omi niwa muRoma wakupongoreriwa.”

²⁹ Kwa mpunde noure, wanu wawere tayari kumwibiya ware wakintanuka. Nkulungwa wa masurudadu ire, pejiwe kuwa Paulu muRoma, umwingira wofi konta kâmuru afungiwe na unyolo.

Paulu arikengera mbere ya wakulungwa wa Mayahudi

³⁰ Subuu yake, nkulungwa wa masurudadu, kwa kusakula kwijiwa kweli-kwelini Paulu caawakosere Mayahudi, akinfungula unyolo ure. Ikisa akamuru wajumane wakulungwa wa dini na Baraza ya Milandu, akitumiza kutwariwa Paulu, akimolota mbere yawo.

23

¹ Paulu, nakunang'aniza rungu-rungu mbere ya Baraza ya Milandu ire, akamba: “Jamaa zangu, nankuinshi saunisusuka moyo mbere ya Mwenyezimungu mpaka rero.”

² Ananiya, nkulu wa wakulungwa wa dini, akiwamuru wakiwa karibu na Paulu ire wamwibiye kukanywa.

³ Kwa javyo, Paulu akimwambira Ananiya: “Mwenyezimungu akuja kukuhukumu, eko kusitawi ka panja basi! Kwikala-po unilamure vyaisaka shariya, sambi uwambiraja wanu kunibiya bila shariya?”

⁴ Wakiwa karibu na Paulu ire, wakimwambira: “Uwe! Nkulu wa wakulungwa wa dini ya Mwenyezimungu kwankuntukana?”

⁵ Paulu akijibu: “Jamaa zangu, sikijiwa kuwa iye nkulu wa wakulungwa wa dini. Kamana yandikiwa: ‘Nfalume wa inti yenu usintukane.’ ”

⁶ Paulu, kwa kuwa kèjiwa kuwa Baraza ya Milandu ire iwa cama ca Mafarizeu na wengine ca Masaduseu, akiwambira pakulu-pakulu mBaraza mure: “Jamaa zangu, omi níwa Nfarizeu, ujukulu wa Mafarizeu. Kwa kuwa nanawo tamaa ya kuwa wafwi wakuja kufufuka, nankurindira kulamuriwa.”

⁷ Iye nakwisa kwamba javire, Mafarizeu na Masaduseu wakanza kukaidiyana, wenye kulamula wakawanyana makundi mawiri.

⁸ (Kamana Masaduseu awákikubali kuwa wafwi wafufuka, wala kuwa malaika wawapo, wala awakikubali kuwa roho ziwapo. Falakini Mafarizeu piya vyo vitatu-vyo wákikubali.)

9 Ikisa, ikilawirira girita ulu futi. Wandiki wa kundi ra Mafarizeu wakilamuka, wakikaidi kanguvu, wakamba: “Atimmonerera kosa rimojawapo munu-yu. Itakuwa kasowera na roho mojawapo au laika, nani ejiwa?”

10 Kukaidiyana kure kukizidi kofya mpaka nku-lungwa wa masurudadu kengira kumopereza Paulu asije kupanguriwa kipande-kipande. Ndi-mana akiwatuma masurudadu wanlavye pare kanguvu, wanludisire kufurtaleza.

11 Suku yapiri usiku, Mwenye Insa akimwisukira Paulu, akimwambira: “Usiwe na wofi! Kulavya ushahidi wangu epa Yerusalemu, na ibidi uke Roma ukalavye ushahidi novyo.”

Mpango wa kumulaya Paulu

12 Subuu yake, Mayahudi wamojawapo wakijuma, wakiwaza mpango wakunlumbata Paulu. Walapira kuwa awarya wala awanywa sawamulaye Paulu.

13 Wákiwa zaida ya wanu arubaini wawazire nowo mpango-wo.

14 Ewo wakiwafika karibu wakulungwa wa dini pamoja na wazee, wakiwambira: “Ofwe tilapira kuwa atirya kinu mpaka timulaye Paulu.

15 Epa sambu, umwe pamoja na Baraza ya Milandu, mwambireni nkulungwa wa masurudadu atumize waje naye kwenu umwe, kamba musaka kundairi sana-sana mwaha wake. Na ofwe, saanafika karibu, tikuwa tayari kumulaya.”

16 Fala mwana wa nlumbuwe Paulu, nakusikira mpango mbaya ure, akinyemerera akingira nfurtaleza mure, akintetera Paulu.

17 Paulu akimwita nfalume mmoja wa kundi ra masurudadu, akimwambira: “Ntware nnemba-yu umpereke ka nkulungwa wa masurudadu, ciwapo casaka kuka kumwambira.”

18 Kwa javyo iye akimpereka nnemba ire ka nkulungwa wawo masurudadu, akamba: “Nfungwa Paulu kanita, akinilebela nimpereke nnemba-yu kwako kuno. Kanambira kuwa kanawo kinu kimojawapo caasaka kukwambira.”

19 Nkulungwa wa masurudadu ire akinkola nkono nnemba ire, akuka naye kunyenje, akindairi: “Kinani causaka kunambira?”

20 Iye akijibu: “Mafalume wa Mayahudi wasikizana makeshamungu wakulebele umpereke Paulu kuBaraza ya Milandu, watende kamba wasaka kundairidairi kuhusu mwaha wake.

21 Uwe wasukukidiri, konta ewo, wawa zaida ya wanu arubaini, wasaka kurifisa wanrindire Paulu wamuulaye. Piya walapa kuwa awarya wala awanywa mpaka wamulaye. Ewo wawa tayari kutenda javyo wakirindira uwape majibu.”

22 Basi nkulungwa ire akinlaizira javi: “Usimwambire munu mwengine vyaunambire-vi.” Ikisa akimwambira nnemba ire: “Uka vyako.”

Paulu aperekiwa ka guvinadoru Felishi

23 Nkulungwa wa masurudadu ire akiweta mafalume wawiri wa kundi ra masurudadu, akiwambira: “Watengezeni masurudadu miyateni, wacamakavalu sabini, na wamikuki miyateni, woke Kaisariya. Muwe tayari, mulawe rero-vi, novi ora ya usiku.

24 Ntengezeni novyo kavalu ampande Paulu na munsunge sana-sana munfikise ka guvinadoru Felishi.”

25 Na kamperekera waraka yakusema javi:

26 “Omi Kalaudiyu Luziya, nukwandikira mwishimiwa, guvinadoru Felishi. Nukuperekera salamu.

27 Mayahudi kuno wanfunga mwananlume-yu, wasaka kumulaya, fala nuka noko na masurudadu wangu kunvusha, panijiwe kuwa muRoma.

28 Omi nikisakula nijiwe sana-sana sababu yakosire, ndimana nikimpereka ka wakulungwa wa Mayahudi, Baraza ya Milandu.

29 Epa nijiwe kuwa ewo wanlongopera kuwa aakifulata shariya zawo. Aakosire kinu cakuwa afungiwa au kuulaiwa.

30 Panambiriwe kuwa Mayahudi wamojawapo wampangira mabaya akusaka kumulaya, ndi paniwazire kukuperekera kwa mpunde nowu. Na ware wammonerere ukosa, niwambira waje noko wereze mbere yako.”

31 Kwa javyo masurudadu, kwa ámuri yawapewe na nkulungwa wawo, wakintwala Paulu usiku-usiku mpaka Antipatiriya.

32 Subuu yake, wacamakavalu wakizidi na safari yawo pamoja na Paulu, kuno masurudadu wakiludira kufurtaleza.

33 Nakufika Kaisariya, waraka ire wakimpa guvinadoru, na wakimolota Paulu ire.

34 Nakufyoma waraka ire, ikisa akindairi Paulu: “Kwenu ndepi?” Paajibiwe kuwa kwawo Kilikiya,

35 akimwambira: “Nakisa nukusikira, nukuja kulamula pawasaka kuja wakulongopere-wo.”

Basi noparepare akamuru akafungiriwe kunyumba ya kifalume yaâjengire Herodi.

24

Paulu mbere ya guvinatoru Felishi

¹ Bandi ya suku ntanu, Ananiya nkulu wa waku-lungwa wa dini, na wazee wamojawapo, pamoja na mwenyé kupendeleya shariya wakwitiwa Teratulu. Ewa wamwereze guvinatoru makosa a Paulu.

² Wakati wetiwe Paulu akifika, Teratulu akanza kwereza makosa a Paulu, akamba javi:

“Mwenshimiwa Felishi! Kwa sababu yako uwe, tankuinshi kwa salama na mainsha meema julu ya wijiwifu wa ulongozi wako, na vinu vingi vyawenye viri kulamusiwa wafarijike wenye inti-yi.

³ Tukwakikisha na tishukuru pakulu pawenye kwa piya vyautendanga kila wakati na kila mahala.

⁴ Basi tenda fadili kwa wema wako, usikirize sana-sana vyatisaka kukwereza-vi bila kupoteza wakati mwingi.

⁵ Eyu munu-yu timmonerera kuwa ndanganyifu na nsabwanyizi nkati ya Mayahudi piya mulumwengu-mu. Visitoshe, iye ndi nkulungwa wa kundi ra waNazareti.

⁶ Mpaka kafika kuyerera kufezeyi Nyumba Takatifu, fala tikinkola tikinfunga.

⁷*

---

* **24:7** Aya-yi aipo mmandiko mengi meema. [Fala paajire Luziya, nkulungwa wa masurudadu, katipokera mmakono mwetu kwa nguvu zake.]

⁸ Uwe mwaneyewe ukindairi ukwijiwa kutunza ukweli kwa makosa atimmonerere.”

⁹ Mayahudi newo wajumana kwakikisha vyakilongoperiwa vire kuwa vyakweli.

¹⁰ Guvinadoru Felishi ire kantendera alama Paulu anze kusowera, basi Paulu akamba:

“Omi nukwijiwa kuwa myaka mingi yawenye utilamulanga shariya noyi inti-yi. Ndimana nirikotola mbere yako kwa kutumaini.

¹¹ Kamba vyawijiwe mwaneyewe, ukisaka ndairi asaka kuwa onse, epa rero suku ya kumi na mbiri tangu nikikwera Yerusalemu kuka kuntu kuza Mwenyezimungu.

¹² Mayahudi awanisingane nikikaidiyana naye munu nNyumba Takatifu, wala awanisingane nikiwomanisa wanu nsinagoga wala mahala paasaka kuwa ponse nkaya mure.

¹³ Ikisa tena, ewo awakikisha kuwa vyakweli vyawasema kuwa nikosa-vi.

¹⁴ Ila canitikiza kutenda kinu kimoja. Nifulata kundi ra Njira ya Insa, fala ewo wakwamba kuwa kundi ra walongo. Omi nintumika Mwenyezimungu wawantukuze wababu zetu. Nukwamini piya vyaandikiwe nTaureti na vyawandike minabii.

¹⁵ Omi nirindira na nitumaini ka Mwenyezimungu kamba vyawantumaini ewo novyo, kuwa wenye shariya na ware sawana shariya wakuja kufufuka.

¹⁶ Ndimana daima vinajibu moyo wangu usisusuke mbere ya Mwenyezimungu pamoja na wanu piya.

¹⁷ Bandi ya myaka mingi yawenye, niludira inti yangu nilavye zaka na nitende kafara.

¹⁸ Panikitenda javyo, nakwisa jambo ra kuswafi, waniwona nNyumba Takatifu, nemo siwere kaumu ya wanu, wala siwadimbwanye.

¹⁹ Falakini nomo, wakiwapo Mayahudi wamojawapo wa Aziya. Ewo ndi wajuzi kuja mbere yako, wereze makosa angu ikiwa wawonerera kinu kimojawapo julu yangu omi.

²⁰ Kuwasa ewo, ewa wari epa-wa, wereze kamba waniwonerera kosa panimisiwe mbere ya Baraza ya kulamula.

²¹ Ila canifahamu omi, panikiwa kati yawo nitenda kinu kimoja. Omi nisema na shauti ulu-ulu, namba: ‘Umwe rero munilamula, kwa sababu nukwamini kuwa wafwi wafufuka.’ ”

²² Felishi, kwa kuwa iye mwaneyewe akijiwa sana-sana Njira ya Insa ire, akifuja kulamula kure akamba: “Epa, silamula. Mpaka aje Lisiya ndi panisaka kulamula.”

²³ Noparepare akimwambira nfalume wa masurudadu, akamba: “Kanture Paulu nkalaboshu, ila umpe nafasi aba, asikazike na marafiki zake wakija kunsaidiya, usiwakataze.”

Felishi na nkawake wansikiriza Paulu

²⁴ Bandi yakupita suku nyingi zawenye, Felishi pamoja na nkawake Durusira, Yahudi, watumiza kumwita Paulu. Iye akiwereza kuhusu kumwamini Insa Almasihi, ewo wakisikira.

²⁵ Paulu paakolota uhakika kuhusu mambo a shariya, vyaakidiri muni kukaidi moyo wake, na kuhusu suku ya Kiyama cisaka kuja, Felishi

akisusuka, akijibu akamba: “Epa lawa kwanza. Nikipata nafasi suku nyengine, nukwitisa!”

²⁶ Felishi akirindira kuwa Paulu akumpa ciwa conse†, ndimana akimwita akisowera naye mpunde-mpunde.

²⁷ Paitimire myaka miwiri, Poritiyu Feshitu ak-itawaziwa kuwa guvinadoru kiti ca Felishi. Kwa kuwa Felishi akiwapendeleya Mayahudi, Felishi paalawire kamwasa Paulu nkalaboshu nomure.

25

Paulu alebela akalamuriwe na Kaisari

¹ Feshitu, paafikire porovinsiya ire, bandi ya suku natu akilawa Kaisariya kure, akikwera akuka Yerusalemu.

² Nakufika, wakulungwa wa dini pamoja na wakulungwa wa Mayahudi wakimpatisa habari kuhusu makosa a Paulu. Wakinlebeli,

³ awatendere fadili amwitise Paulu aje Yerusalemu kure, ewo wakiritengeza wamwikarire munjira wamulaye.

⁴ Fala Feshitu akiwajibu javi: “Paulu ajuzi arinde kwanza Kaisariya, anta omi mwananyewe nukuka noko suku karibu.

⁵ Basi, ikiwa iye katenda kinu kimojawapo cakunyata, wakulungwa wenu wanifulate wakaseme caakosire.”

⁶ Feshitu kekala nawo Yerusalemu kure kiyasi ca suku nane wala azipundire suku kumi, ikisa akisuka akuka Kaisariya. Subuu yake pekare kiti cake kati ya wenye kulamula, akitumiza kumwita Paulu.

---

† 24:26 Kigeregu: “nzuruku”.

⁷ Paafikire Paulu, Mayahudi wajire kulawa Yerusalemu ware wakinzunguriza, wakanza kumbunira vitendo vingi vyawenye vyakofya, fala vitendo-vyo awakikidiri kwakikisha.

⁸ Sambu, Paulu kwa kurikotola, akamba: “Omi sikosere shariya ya Mayahudi wala shariya ya Nyumba Takatifu, wala shariya ya Kaisari.”

⁹ Basi Feshitu, kwa kuwapendeleya Mayahudi, kandairi Paulu: “Usaka uke Yerusalemu mwaha-wu nikakulamure noko?”

¹⁰ Fala Paulu akijibu, akamba: “Epa nimira mbere ya wenye kulamula wa Kaisari, mahala panijuzi kulamuriwa. Mayahudi siwatendire kinu ca ubaya anta kimoja, kamba vyawijiwe.

¹¹ Ikiwa kweli-kwelini nitupa shariya mojawapo yakujuzi kuhukumiwa kifo, sikatala kufwa. Fala ikiwa vyawanisowerera-vi sivyo vyakweli, aapo wakujuzi kunipereka mmakono mwawo. Basi, nilebela ka Kaisari* akanilamure!”

¹² Basi, Feshitu akisowera na wamashauri wake, ikisa akinjibu Paulu: “Kulebela ka Kaisari, epa ukuka ka Kaisari noko!”

Feshitu asowera na nfalume Agiripa kuhusu Paulu

¹³ Basi, bandi ya wingi wa suku, wakija Kaisariya kuwonana na Feshitu nfalume wakwitiwa Agiripa na nlumbuwe Berenika.

¹⁴ Kwa kuwa wékala noparepare suku aba, Feshitu akimwereza nfalume ire habari za Paulu, akamba: “Kawapo-pa mwananlume mmoja kasiwa na Felishi, kawa nkalaboshu kafungiwa.

---

* **25:11** Kaisari ákiwa nfalume nkulu wa waRoma.

15 Panukire Yerusalemu, wakulungwa wa dini pamoja na wazee wa Mayahudi wanereza makosa ake na wanilebela nimhukumu noyo mwananlume-yo.

16 Omi niwambira kuwa siyo tabiya ya waRoma kumhukumu mwenyé ukosa saari mbere ya wenye kukosiwa, ipate apewe nafasi ya kujibu vyaalongoperiwe.

17 Ndimana wakati wawajire kuno, sisakire kupoteza wakati. Pakucere subuu, nikala kiti cangu cakulamula shariya, na nikitumiza kutwariwa mwananlume-yo.

18 Kuhusu iye, pawalamuke wenye kunlongopera ware, acipo cawasemire vyanikidanzira omi kuwa katenda kinu kibaya.

19 Ila wâmmonerera tafauti mmojawapo kuhusu dini yawo, na kuhusu munu mmoja wakwitiwa Insa, afwire fala Paulu akwamba kawapo hai.

20 Kwa kuwa omi sereriwa kukaidiyana kwawo kuhusu mwaha-wu, ndimana nindairi kamba asaka kuka Yerusalemu akalamuriwe noko mwaha-wu.

21 Fala Paulu, kwa kuwa kalebela ekare akisungiwa novire ipate alamuriwe kwa shariya na nfalume nkulu wa Roma, namuru namba: ‘Nsungeni, mpaka panisaka kumpereka ka Kaisari.’ ”

22 Ikisa nfalume Agiripa ire akimwambira Feshitu: “Omi vikinajibu ninsikire mwananyewe noyo mwananlume-yo.”

Feshitu akinjibu: “Unsikira makeshamungu.”

Paulu mbere ya nfalume Agiripa na nlumbuwe Berenika

²³ Kwa javyo, subuu yake Agiripa na Berenika wakifika na fahari zawo, wakingira pansana nkulu pamoja na wakulungwa wakulu wa masurudadu na wanu wengine mabora wa noire kaya ire. Ikisa Feshitu akitumiza, wakija nawo Paulu.

²⁴ Feshitu akamba: “Nfalume Agiripa na piya mamwenye muripo epa pamoja nofwe, mwankumona eyu mwananlume-yu wawari kunilebela Mayahudi piya wankaya-mu, na wa Yerusalemu, kuno wakilalamika kuwa iye asiinshi tena-yu.

²⁵ Fala omi simmonerere kinu camana caatendire cakujuzi iye kuulaiwa. Na kwa kuwa kalebela akalamuriwe na nfalume nkulu wa Roma, namuru kumpereka.

²⁶ Fala omi sina kinu maalumu cakumwandikira nfalume nkulu-yo kuhusu iye. Ndimana nija naye epa mbere yenu, pakulu-pakulu mbere yako uwe, nfalume Agiripa, ipate ikiwa mwaha wake wikaririwa, nipate cakwandika.

²⁷ Kamana aviswii kumpereka nfungwa bila kwereza sana-sana makosa ake.”

26

¹ Agiripa kamwambira Paulu: “Aya, nukupa riusa ya kusowera kwa ajili yako.”

Paulu akolosa nkono, akanza kurikotola, akamba:

² “Nfalume Agiripa, kuhusu piya vinu vyanilongoperiwa na Mayahudi, niwa radi kuwa mbere yako rero kurikotola.

³ Visitoshe, niwa radi kwa kuwa ukwijiwa piya kuhusu tabiya na tafauti za Mayahudi. Ndimana

nukulebela uhitamili kunisikiriza canisaka kusowera-ci.

⁴ Mainsha angu tangu mwanzo wa unemba wangu, kati ya kabila yangu na Yerusalemu, wakijiwa sana-sana piya Mayahudi.

⁵ Ewo wanijiwa tangu mida, wakisaka kwakikisha kuwa, kwa kifulata shuruti za kaumu ya dini yetu, niinshi kamba Nfarizeu.

⁶ Epa sambu, kwa kuwa nirindira tamaa ya Mwenyezimungu yaawapere wababu zetu, niwa epa nankulamuriwa.

⁷ Neyo ndi tamaa moja noyo irindiriwa na marikolo etu kumi na mawiri, kuntumika na niya Mwenyezimungu usiku na nsana. Ndi kuhusu noyo tamaa-yo, nfalume wangu, kuwa nankulongoperiwa na Mayahudi.

⁸ Umwe muwaza kuwa virigariga Mwenyezimungu kuwafufula wafwi, sababuni?

⁹ Anta na nomimi novyo, niwona kuwa inibidi kutenda vinu vingi vyakubishana na zina ra Ina nNazareti.

¹⁰ Ndi vyanikunishe novyo Yerusalemu. Panikipewa mamulaka na wakulungwa wa dini, wengi kati ya watakatifu, nikiwataya nkalaboshu nikiwafunga. Na pawakiulaiwa, omi nikipendeleya.

¹¹ Masinagoga mengi, mara nyingi zawenye, niwatubisa, niwashurutisa kukufuru. Niwashupa na niwalumbata anta na inti nyengine za baidi.”

¹² Kwa kuwa wanipa mamulaka na uwezo wa wakulungwa wa dini, noyi niya-yi ndi initenzire kuka Damashiku.

13 Nfalume wangu, úkiwa wakati wa aduri, munjira niwona nuru binguni. Nuru-yo yakuzaidi juwa, ikinuru nanyenje yangu na piya wanisafirire nawo.

14 Noparepare piya-fwe nakugwira pansi, nisikira shauti ikisowera kiebraniya, ikamba: “Saulu, Saulu! Sababuni kunilumbata? Wase kubishana na wema wako!”

15 Nomi nikidairi: “Uwe nani, Mwenye?”

Mwenye akinijibu: “Omi Insa, noyo wauri kunlumbata-yo!”

16 Lamuka, wimire na maułu ako. Kamana noci ndi canukulawirire ipate nukutire kuwa ntumisi na ushahidi wangu, wa evi vinu vyanukolotere-vi na vyanisaka kukolotera mbere.

17 Nukuvusha kati ya Mayahudi na Sawari-Mayahudi, ka wanu waniri kukutuma,

18 ipate uwafungure maso awo, waludi kukisi waje kunlangaza, na uwavushe kati ya uwezo wa Ibilisi waje ka Mwenyezimungu. Kwa javyo, waswamiiwa dambi zawo na wapokerera irati yawo kati ya wanu watakatifiwe julu ya kunamini omi.

19 Kwa javyo, nfalume wangu Agiripa, aabishire ruhuya ya binguni.

20 Nanza kuwerezwa wanu wa Damashiku, wa Yerusalemu, inti za Yudeya, pamoja na Sawari-Mayahudi. Piya-wo niwerezwa watubiye, waludire upande wa Mwenyezimungu, watende vitendo vyakolota kutubiya kwawo.

21 Kwa sababu ya novi vinu-vi, Mayahudi wakinikola niri nNyumba Takatifu, wakisakula kunulaya.

22 Basi, kwa kuwa nipata kunusuriwa na Mwenyezimungu, niwapo mpaka rero nankulavya ushahidi ka ntoto na nkulu, bila kongeza vinu, vyawasemire minabii pamoja na Musa kuwa vikuja kukuna.

23 Nankulavya ushahidi kuwa ikibidi Almasihi atabike, awe ntanzi kufufuka kati ya wafwi, ipate habari ya nuru yereziwe ka Mayahudi na wanu Sawari-Mayahudi.”

24 Paulu, paakisowera javi akirikotola, Feshitu akikuwa na shauti ulu-ulu: “Uwe Paulu kubanga! Kufyoma pakulu kukubangisa na kukubadili!”

25 Fala Paulu akijibu: “Mwenshimiwa Feshitu, omi sibangire, ila nankusema usemi wa kweli na wa ankili kamili.

26 Kamana nfalume wangu akwijiwa sana-sana vinu-vi piya. Ndimana nikidiri kusowera mbere ya nfalume wangu bila wofi. Nanawo uhakika kuwa hapana kinu cakunfisa iye. Kusema kweli, avikunire mahala pakufisika.

27 Nfalume wangu Agiripa, uwakubali minabii? Nukwijiwa kuwa uwakubali!”

28 Basi Agiripa kamwambira Paulu: “Kwa wakati ntoto javi, unitenza kuwa nfulati wa Insa?”

29 Paulu akijibu akamba: “Ninlebelala Mwenyezimungu kwa wakati ntoto au nkulu, suwe basi fala na piya wari kunisikira rero wawe novyo caniri-ci, ila sawafungiwe nevi vyuma-vi!”

30 Ikisa wakilamuka nfalume Agiripa, guvinadoru, Berenika, na piya ware wákiwa pamoja nawo.

³¹ Pawalawire, wakambirana watupu, wakamba: “Eyu mwananlume-yu aatendire kinu cakujuzi kuulaiwa wala cakujuzi kufungiwa.”

³² Basi, Agiripa akimwambira Feshitu: “Mwananlume-yu nanga kafunguriwa sambipa paiwa âlebele kulamuriwa na Kaisari!”

27

Paulu asafiri na tafauti kuka Roma

¹ Payamuriwe kuwa tîjuzi tisafiri tuke Italiya, Paulu na wafungwa wengine akigabiziwa Juliyu, nkulungwa wa masurudadu maalumu wa Kaisari.

² Tikingira mbatela ra mwananlume wakwitiwa Adiramitu, batela síro rikuka visiko vya Aziya. Kwa javyo tikilawa, tikisafiri na mwenye wakwitiwa Arishitariku, mMakedoniya kwawo Tesalonika.

³ Subuu yake, tikifika Sidoni. Juliyu kantafti Paulu sana, kampa riusa kuka ka marafiki zake ipate apewe vyaakisakula.

⁴ Noparepare tikuka mbere na safari yetu mpaka sini ya kisirwa ca Kiporo, kwa kuwa úkiwa mbisho.

⁵ Nakutupula bahari ya Kilikiya na Panfiliya, tikifika Mira, kaya ya Lisiya.

⁶ Pakisiko pare, nfalume wa kundi ra masurudadu kasingana batela ra Aleshandriya, rikuka Italiya. Akitipakirisa nomo.

⁷ Tenenda more-more suku nyingi zawenye, na kwa tafauti nyingi, tikifika karibu ya Nidu. Na, kwa kuwa úkiwa mbisho, tikisafiri mpaka sini ya Kereta, tikipunda ransi ya Salamona.

⁸ Na tafauti nyingi zawenye, nanyenje-nanyenje tikifika mahala pamoja pakwitiwa “Kisiko Cema”, karibu na nopo íkiwepo kaya yakwitiwa Laseya.

⁹ Kwa kuwa zîpita suku nyingi zawenye (kusema kweli, ûpita wakati wakufunga Mayahudi*), ndimana zikiwapo tafauti zakofya kati ya safari. Kwa javyo, Paulu akiwakumbusa, akiwambira javi:

¹⁰ “Jamaa, nankuwona kuwa iwapo hasara na kupoteyiwa kwingi, aipoteya mizigo na batela-ri basi, na mainsha etu novyo.”

¹¹ Fala nfalume wa kundi ra masurudadu ire kasikiriza vyaambiriwe na nawoda pamoja na mwaneyewe batela ire, koliko kunsikiriza Paulu vyaasowere.

¹² Pakisiko pare apawerepo mahala pema pakwikala wakati wa baridi. Ndimana wanu wengi wâwaza kuwa tîkijuzi titweke tuke na safari yetu, tiyerere kufika kaya ya Foinikiya, ipate titekare noko wakati wa baridi. Foinikiya kisiko ca Kereta, cikala sana, cikiwa na upande wakukashikazi na wakukusi.

Mepo nyingi ivuma mbahari

¹³ Kanza kuvuma kusi aba-aba, wanawalume ware wakidaniza kuwa haja yawo watimiza, wakivuta nanga wakilawa, wakitambala na lufuko ra Kereta.

¹⁴ Falakini, kwa mpunde sinkulu, akanza kuvuma ulani mwingi, akilawirira na kisirwa.

¹⁵ Ulani ire kavuma batela rikanza kubengwa. Kwa kuwa akukikidirika kubisha, tikasa batela rire, rikiveverusiwa na mepo.

---

* **27:9** Wâfunga kukumbukira suku ya kuswamiiwa madambi.

¹⁶ Tikisafiri kuno tikiribanza na kisirwa kitoto cakwitiwa Kauda. Ingawa na mashaka, fala tikidiri kukweza kiboti ca batela rire.

¹⁷ Nakukweza wakifungira mbatela na mizizi yakurimba. Ikisa wakopereza kupwerera mmavula a lufuko ra Libiya. Basi wakitula matanga, wakasa batela rire rikiveveruka na mepo.

¹⁸ Kwa kuwa maluwimbi akitibiya pakulu-pakulu, subuu yake wakanza kwefya mizigo mbari.

¹⁹ Suku yatatu, na makono awo wanyewe, vyombo vya mbatela mure wakanza kwefya mmaji.

²⁰ Anta juwa wala nondwa avikiwoneka suku nyingi zawenye, na rikitisalamukira gaibu, mwinsho ikitilawa tamaa piya ya kuvuka.

²¹ Kwa kuwa wanu wekala wakati mwingi sawarya, ndimana Paulu kemira kati-kati, akiwambira: ‘Ikibidi, jamaa zangu, munisikirize omi noparepare, musilawe Kereta kure, kukengera eyi hasara-yi na kupoteyiwa kuno.

²² Fala sambu, nukupani ankili musiuzunike, kamana aakupoteyani munu, ila rukupoteyani batela-ri basi.

²³ Kamana ijana usiku kanisukira laika wa Mwenyezimungu, Nlungu wangu wanimwabudu omi.

²⁴ Laika-yo kanambira: ‘Paulu, usope! Ikukubidi wimisiwe mbere ya Kaisari. Ona, Mwenyezimungu kakugabizi mainsha a piya wauri kusafiri nawo-wa, ewo wanusurika.’

²⁵ Ndimana jamaa zangu, muwe radi. Kamana nintumaini Mwenyezimungu kuwa vikuwa novyo kamba vyanambiriwe.

26 Fala itibidi tikapwerere kisirwa kimojawapo.”

27 Paufikire usiku suku yakumi na nne, paakiti-pata makucukucu kuno na kuno bahari ya Mediteraneya, kiyasi ca usiku kati-kati, mabahariya wa fahamu kuwa tiwa karibu na nrima.

28 Sambi, wakefya kipimo ca maji, wakiwona kuwa awa meturu shirini. Wakisengereza mbere, wakefya tena kipimo cire, wawona awa meturu kumi na ntanu.

29 Ewo wakopereza batela rire kuveverusiriwa pamwamba. Ndimana wakitaya nanga nne, ikisa wakilebela duwa kuce.

30 Mabahariya wakisakula kutira mbatela mure. Ndimana wêsusira kiboti mmaji, wakiritenza kamba woka kutaya nanga ya mbere mbatela mure.

31 Kwa javyo, Paulu akimwambira nkulungwa na masurudadu wake: “Ikiwa mabahariya-wa awekala mbatela-mu, basi amuvuka.”

32 Ikisa, masurudadu wakitupula mizizi yawa-fungire kiboti ire, wakasa cikigwirira mmaji cubuu.

33 Pakucere, Paulu akiwatafadali piya warye cakurya, akiwambira javi: “Epa zankutimu sumana mbiri mukirindira kuno mufungire samunaluma luziki.

34 Ndimana nankukwambirani iryani cakurya, kamana mukiryanda salama yenu. Konta anta nywiri mmoja nkiswa mwake aapo waisaka kumpoteya.”

35 Nakwamba javire, akitwala nkate, akishukuru ka Mwenyezimungu mbere ya wanu piya, ikisa akimeya nkate, akanza kutafuna.

³⁶ Piya ware ikiwengira niya, newo novyo piya wakanza kurya.

³⁷ Jumula ya wanu mbatela mure piya tíkiwa miyateni na sabini na sita.

³⁸ Pawarire wakikuta, wakiveusa batela rire kwa kutwala saku za tirigu wakipakurira mbahari.

Batela ripwerera pavula

³⁹ Pakucere, awamanyire nrima. Fala wawona muto wakwingira nkati na lufuko. Basi wakiwaza kuka kupwereza batela rire nopare.

⁴⁰ Mabahariya ware wakifungula mizizi ya nanga, wakasa mmaji, kuno wakifungula mizizi ya shukani ya batela rire. Ikisa wakitweka tanga rikingira mepo, wakilongoza kulufuko.

⁴¹ Fala batela rire rikuka rikipwerera pavula. Ripwerera mbere arikenenda, nyuma rikibiiwa na maluwimbi.

⁴² Mpango wa masurudadu ware wâwaza wawolaye wafungwa ipate wasije kowera kuwatira.

⁴³ Fala nfalume wa kundi ra masurudadu akisaka kunvusha Paulu, ndimana akiwakataza cawalangele cire. Akiwamuru javi: “Wejiwa kowera onse, wanze kurefya mbahari, woke kungulu.”

⁴⁴ Wengine woke na mbawo au kinu kimojawapo ca mbatela mure. Javi ndi vyaviwere piya tikivuka salama kungulu.

28

Vinkunire Paulu Melita

¹ Patisire kuvuka salama, tijiwa kuwa kisirwa cire cikwitiwa Melita.

² Wenye kaya wa kisirwa cire watitafiti vyema pakulu futi. Watiwesera moto mwingi wakitikaribisha kota kwa kuwa ikinya nvula na ikizizima baridi.

³ Paulu akilokota viwanzu, akitaya pamoto. Mpunde noure, kwa ntukuta wa moto ure, akilawa nyoka nviwanzu mure, akiluma cala Paulu.

⁴ Wenye kaya ware, pawammonire nyoka ire angamire ncala cake, wakanza kwambirana watupu: “Kweli-kwelini eyu mwananlume-yu kisomi. Ingawa kakidiri kuvuka mbahari fala shariya aimwasa kuinshi tena.”

⁵ Fala nyoka ire akinsasanyira pamoto, iye aalumire anta mahala.

⁶ Wanu ware wakidanizira kuwa avimba au akufwa gafula mpunde noure. Fala upita wakati mwingi wawenye, wammona kuwa acinkunire kinu, wapindula mawazo, wamba: “Eyu nlungu!”

⁷ Karibu noparepare, ákiwapo masamba a nku-lungwa wa kisirwa cire, mwenye mmoja wak-witiwa Pubiliyu. Iye katipokerera sana-sana, tikiwa wayeni wake muda wa suku natu.

⁸ Wawaye Pubiliyu ákiwa na homa na akipulugari damu, ákilala pakinanda. Paulu akuka akimmona, akintula nkono, nakunlebelela duwa, nlwewe ire akipona.

⁹ Bandi yakukuna javire, piya wakiwóna kulwaza nkisirwa mure wakija ka Paulu akiwaponesha.

¹⁰ Nowo watinshimu pakulu futi, na wakati watikilawa kuka, wenye kaya watipa piya catikisakula.

Safari yakulawa Melita kuka Roma

¹¹ Bandi ya myezi mitatu, tikiripakira mbatela rengine rakulawa Aleshandriya. Batela-ro rikiwa Melita wakati wa kinja, mbere ricapariwa alama “Milungu ya masa”.

¹² Tikenenda, tikifika Sirakusa, tikisuka tikikala noko suku natu.

¹³ Ndi katilawire, tikuka tikifika kaya ya Reziyu. Subuu yake akanza kuvuma kusi, basi tenenda suku mbiri, tikifika kisiko ca Potiyoli.

¹⁴ Pakisiko pare, tiwasingana wanduzetu wak-itilebela tikare nawo sumana mmoja. Javi ndi vyatenende, tikifika mpaka Roma.

¹⁵ Wanduzetu wa Roma, pawejiwe kuwa tankuka kwawo, wakija kutiwinza. Wengine tisimanana “Kumangisha a Apiyu” na wengine mahala pakwitiwa “Manyumba matatu a wayeni”. Paulu, pawawonire wanu ware, akinshukuru Mwenyezimungu, akizidi kuwa na nguvu.

Paulu asimanana na Mayahudi wa Roma

¹⁶ Patifikire Roma, Paulu kapewa riusa ku-fikira nyumba yake yeka na surudadu mmoja basi wakunsunga.

¹⁷ Iwa zipita suku natu, Paulu akitumiza kuwar-ifu wakulungwa wa Mayahudi wa Roma akanza kujumana nawo. Pawajumane, akiwambira: “Wanduzangu, omi sitendire kinu cakuwakosera wanu wetu, wala situpire tabiya ya wababu zetu. Fala Yerusalemu niperekiwa mmakono mwa waRoma kamba nfungwa.

¹⁸ Ewo wanidairi na wakisaka kunifungula, kwa kuwa kosa rimojawapo rakujuzi kunihukumu kifo awaniwonerere.

¹⁹ Fala Mayahudi kwa kuwa wakinikaidi, ndi-mana inibidi kulebela nuke ka Kaisari, ingawa sina kinu kimojawapo cakuwasema cakubishana na wanu wa kwetu.

²⁰ Ndimana nukwitani munang'anize muwone na tipakanire. Kwa sababu ya tamaa ya waIzraeli, epa nifungiwa na unyolo wa cuma-wu.”

²¹ Basi ewo wakimwambira javi: “Ofwe kuhusu uwe atipokerere waraka anta moja yakulawa Yudeya, wala aajire nduyetu mmojawapo na habari kuhusu ewu mwaha-wu, wakukusowerera kinu kibaya.

²² Fala ofwe vikitajibu tukusikire na kanywa yako cauwaza, konta tukwijiwa kuwa kipinga cauri-ci kila mahala cikaidiwa.”

²³ Basi, wakisikizana wakitula suku. Noyo suku-yo, wanu wengi wawenye waja ka Paulu. Mwanzo wa subuu mpaka jironi, iye akiwambira ushahidi kuhusu ufalume wa Mwenyezimungu, akiyerera kuwakubalisa kuhusu Insa, kwa kutumira Taureti na mandiko a minabii wengine.

²⁴ Wengine wakikubalisiwa kwa vyawakereziwa vire, fala wengine awakikubali.

²⁵ Wakikaidiyana watupu. Sawanamba kulawa, Paulu akiwambira kinu cengine, akamba: “Roho Takatifu ákiwa na shariya yakusowera na babu zenu julu ya nabii Izaya*, paambire javi:

²⁶ ‘Uka ka ewa wanu-wa, ukawambire javi:

---

* **28:25** Ona Izaya 6:9,10.

Musikira na masikiro fala amwereriwa anta aba,
nakunang'aniza munang'aniza fala amuwona
anta aba.

27 Konta myoyo ya wanu-wa migumu.

Masikiro awo aasikira sana,
maso awo afunga.

Siwere javyo,
maso awo nanga awona,
masikiro awo nanga asikira,
myoyo yawo nanga wereriwa,
ewo nanga waludi waja kwangu,
nomi nanga niwaponesa' ” amba ndi Mola.

28 Paulu akizidi kusowera akamba: “Basi, iji-
wani kuwa eku ndi kuvuka Mwenyezimungu
kawaperekere Sawari-Mayahudi; na ewo wakuja
kusikiriza.”

29 †

30 Paulu kekala myaka miwiri noire nyumba
yake yaâlugariwe ire. Nomo, akiwapokerera piya
wanu wakija kummona.

31 Iye akereza habari ya ufalume wa Mwenyez-
imungu, na akifunda kuhusu Mwenye Insa Al-
masihi, akisowera bila wofi wala aakikataziwa na
munu.

---

† 28:29 Eyi aya-yi aipo mmandiko mengi meema. [Paulu pesire kusowera javi, Mayahudi wakilamuka wakuka vyawo, wakipita wakikaidiyana watupu pakulu pawenye.]

Habari Ngema New Testament in Mwani

copyright © 2013 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Mwani

Translation by: Wycliffe Bible Translators

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2013, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Mwani

© 2013, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2016-06-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 28 Dec 2024 from source files
dated 29 Jan 2022

b59c64ed-0fe2-582b-99e7-8752eb16e763